Nr. 93 Tallinnas, teisipäewal 27. aprillil (10. mail) 1910. 5. aastakäik.

Wirulane

Ilmub igal argipäewal.

Toimetus on:
Tallinnas, Wiru uul. nr. 12.

Toimetuse adres:
„Wirulase" toimetus, Tallinnas.
Wene keeles: [illegible] „Wirulane"
[illegible]
Toimetaja kõnetunnid kella 12—1 p.
Telefon nr. 350

Adressi muutmise eest 10 kop.
[illegible] adressi [illegible] ühes anda.

Kuulutuste nonpareille [illegible] rea eest 5 kop., teksti ees ehk teksti[l] 15 kop. [illegible] 20 kop.

Tellimishind:

	[illegible]		[illegible]		wäljamaale		
aastas		kop	5 rbl	kop.	11 rbl		kop
12 kuu peale	[illegible]	[illegible]	4	65	10	15	
10 „ „	5	[illegible]	4	30	9	30	
9 „ „	4	7[illegible]	3	90	8	40	
8 „ „	4	35	3	50	7	50	
7 „ „	3	7[illegible]	3	10	6	60	
6 „ „	3	20	2	70	5	70	
5 „ „	2	75	2	30	4	80	
4 „ „	2	20	1	85	3	85	
3 „ „	1	65	1	40	2	90	
2 „ „	1	20	1	—	2	—	
1 „ „	—	60	—	50	1	—	

Tellida wõib ainult kuu esimesest päewast peale.

Üksik number maksab 3 kop.

Wene koolist ja meie kooliõpetajatele.

I.

Koolioludest, kui lähtjamast riigi elu ja edenemise küsimusest kirjutatakse palju, seltskond tunneb meie koolioludе wiletsat ja haiget olekut, nagu iga teist meie riigi palset.

Igapäew korduwad kooliõpilaste enesetapmised, walmline wõsimus meie õppiwa nooresoo keskel on selgeks tunnistuseks, mis meie kaswatus ja kool elule pakkuda suudawad, — elu kaotab siht, kaotab oma wäärtuse ja seda seal, kus elu siht ja wäärtus selgunema peaks, kus kõik, mis lapsest **i n i m e s e** teeb, loodud peaks saama.

Loomulik on, et walitsus, kui rahwa esitaja siin ka sammusid paremusele ja õigusele astuma peaks, sest on ju walitsuse käes selleks rahwa raha, rahwa jõud. Ja kui walitsus rahwa huwisid täita ei suuda, kui walitsus loomulikus elumõttes — tööd teha ei suuda, siis peaks ta oma nõrkust tundma ja uutele rahwa jõududele maad andma, jõududele, kes tõeste rahwa ideede ja mõtete kandjad on, ehk muidu on walitsus wõõgwaldne ja ei ole enam rahwa ja riigi esitaja.

Walitsus peaks teadma, et üksi administratiwline asutus, olgugi, et ta kooli nime kannab ja ei seal ehk ka kulwa teadust tuubitakse, ei suuda realseid iseloomusi luua, ei suuda terwet ja waba sugu kaswatada, waid seda wõib ainult seltskond, rahwas ise teha. Kaswatusekohad — kool olgu luu rahwa luust ja liha rahwa lihast.

Meie riigi jooksewat „konstitutsiooni" poliitika silmas pidades peab kahjuks tunnistama, et Wene walitsus ei taha seltskonda usaldada ja kisub kooli ja kaswatuse täieste oma kätte, et seda teatud tendentsi järele teha.

Möödalainud päewadel töötati sealpool kalaut seaduseprojekti erakoolide ja kursuste kohta.

Rahaminister andis need seaduseprojektid ministrite nõukogu kätte rutuliseks läbiwaatamiseks. Riigiwolikogu juures olew sellekohane kommisjon täiendas ja töötas ise omalt poolt algõpetuse kohta käiwat seaduseprojekti ja wõttis sinna ka lisajaoskonna seadusi erakoolide ja kursuste awamise ja pidamise kohta. Neis uutes seaduseprojektides lähewad ministeriumi ja riigiwolikogu waated lahku, olgugi, et meie rahwa asetaheied esitajad 3. juuni seaduse järele walitud on.

Ministerium tahab oma endise pikkade kantseleilõbade pidamise juure jääda, kuna sellekohane duuma kommisjon umbes teadaandmise kujul kooli ja kursuste awamist sisse seadida tahab.

Ministeriumi projekti järele annab kõrgemate koolide awamise luba ise minister, keskkoolisid wõib kuratori lubaga ja algkoolisid kreisi koolikollegiumi ehk kui seda ei ole, kohalise rahwakooli direktori lubaga awada.

Kommisjon aga koondab kõik selle ühe punkti alla kokku: koolinõukogul ehk rahwakoolide direktoril on õigus peale teadaandmise sisseandmist kooli awamist kuu aja jooksul takistada.

Niisugune oleks siis umbes see põhjusmõtteline wahe, ministeriumi — walitsuse ja 3. juuni seaduse järele walitud rahwa otsekoheste esitajade — duuma wahel.

Esimine jääb oma endise bürokratia kihts ülesseatud põhjusmõttele truuiks, kuna wiimane leiab, et üleüldine koolitöö walitsuse ja seltskonna ühisel töötamisel wõimalik on, siis kui walitsus seltskonna initsiatiwi — algatuse sisse ujub.

Kui aga õigele wabale põhjusmõttele—seltskond ise kaswatagu oma tulewiku — truuiks jääda, siis peab tunnistama, et walitsus sellega midagi ei kaotaks, kui ta kommisjoni seaduseprojekti wastu wõtaks, jääks ehk ainult see winge bürokratline maik ära, kuna mõte ja sisu peaaegu seesama oleks: walitsus wõib ju kuu aja jooksul peale teadaandmise sisseandmist kooli awamist takistada.

Kõikide teiste wähemate takistuste juures oleks weel meie praegu walitsewas koolikorras üks suurem takistus, mis iseäranis meile, kui piirirahwa edenemisele wäga tähtis on ja mida meie õige waluasti juba tunnud oleme, tunneme ja weelgi tundma saame, see on — ministeriumi — walitsuse seisukoht kooli keele küsimuses.

Praegu walitseb seadus ja on ta ka tulewas seaduseprojektis, et koolides, kus kooliõpilaste emakeel kõigil üks ei ole, peab õpetamine riigi keeles sündima.

Siin tekkib takistus, see teeb ehk mõnelegi koolile ta elukäsimuse raskeks ehk wõimatuks, siin et wõi enam waba koolitööst juttu olla.

Peale piirirahwaste koolide on Wenemaa suuremates linnades weel palju wõõra teiste suurrahwaste keelelisi õpeasutusi, kus ka palju wenelasi õpetust saawad ja siis peawad kõik niisugused eraõpeasutused oma uksed kinni panema ehk kiratsema.

Kõik see näitab, et ministeriumi — walitsuse poolt wäljatöötatud „uuendusте" seaduseprojekt kooli asjus eraalgatust — seltskonna initsiatiwi ei toeta, waid kisub seda weel enam maha ja iseäranis waluasti mõjub see meie piirirahwaste edenemises, sest meil on ka keelega tegemist.

W e n e k o o l i p o l i t i k a s o n w ä h e u u e n d u s t. A. M.

Kohtud alkoholiga wõitlemas.

Igal maal tuleb suur osa kuritegewust otsekohe alkoholi arwesse panna. Ja kohtu arwustikud näitawad, et nende arw, kes alkoholi mõjul kuritegewuse teele on sattunud, iga aasta kaswab. Tublid, elujõulised inimesed, kes ial ennem ei warguse ega mõrtsukatööle kätt pole liigutanud, langewad alkoholi tarwitusel sellele teele, mida pärast wangistusega taluda tuleb. Pärast, kui alkoholi uimastus kadunud ja kaine järelmõtlemine ju inimese üle wõimu on omandanud, näeb ta küll, et ta tee peale on sattunud, mille pealt tagasi pöörda praeguses ühiskonnas waewalt wõimalik on. Kuritöö märk jääb otsa ette, ära seda pesta ei ole wõimalik.

Meie seadusemõistes ei leia ühtegi inimliku karistuse wiisi, mis inimesele, kes esimest korda alkoholi läbi kuritööle on sattunud, wõimalust annaks, enesega parandust katset ette wõtta. Kõik karistused on paragrahwide kaupa kuritöö suuruse järele üleslоetud ja kohtunik mõistab need karistatawale, waatamata selle peale, kas ta ees mitmekordne kurjategija ehk esimest korda selle tee peale sattunud inimene on. Et niisugusel kohtumõistmisel ühtegi inimliku alust ei ole, on arusaadaw. Ta põhjeneb wanaaegse toore kättetasumise mõiste peal, millel edenenud ja hingeliselt peenenud inimesesoo juures mitte enam aset ei peaks leidma.

Inglise ja Saksa karskuse ajakirjanduses on wiimasel ajal ühest uuest kohtumõistmise wiisist kaunis palju juttu olnud. Seda kohtuwidamise wiisi nimetatakse: Pollard Bledge. (Pollard on kohtuniku nimi, kes uue karistusewiisi leidis, Bledge tähendab tõotus ehk wanne). Pollardi-wanne, nagu meie seda Eesti keeles wäga hästi nimetada wõime, wõeti 1901. a. Ameerikas St. Louis tarwitusele.

William Jefferson **P o l l a r d** on St. Louis politseikohtu esimees. Omas kohtutegewuses nägi ta aastate jooksul, kuidas alkoholi küüsi sattunud inimesed kuritöö radadele sattusiwad, kuda nad kohtu ees pärast katseks saamist oma tegu kahjatsesiwad ja pisarsilmil andeksandmist palusid. Pollardile, kui karistajale tegi iseäranis walu, kui ta neile karistust pidi määrama kes **e s i m e s t k o r d a** alkoholi mõjul kuritöö radadele oliwad juhtunud. Ta hakkas katseid tegema kuda neid alandawate karistuste eest peasta, mille järeldusel harilikult ikka jälle uued kuritööd käiwad. Wiimaks tuli ta wande ehk tõotuse peale. Igale kurjategijale, kes esimest korda alkoholi läbi kurjategijaks oli saanud, määras ta kõige wäikema ja raskema karistuse, mis ial seaduses lubatud oli. Kuid sellega ühes tegi ta karistatawale ettepaneku, et see karistusest wabastatakse, kui ta tõotuse annab, et ta ühe teatama aja jooksul, mis karistuse suuruse järele määrati, ühtegi tilka enam alkoholi ei joo. Langeb ta aga uuesti alkoholi küüsi, siis peab ta esimese mõistuse ka ära kandma, kuna ta wastasel korral, kui oma tõotuse peab, karistusest täieste wabastatakse ning igal järgmisel kohtu alla sattumise korral, temaga kui inimesega ümber käidakse, kes ial enne kohtu all ei ole olnud. Oli karistataw abielus, siis pidi ta kohtuniku poolt määratud ajal ühes naisega kohtu ees end näitamas käima, kus siis naise käest mehe elukombete üle teatust nõuti. Wandelehe siin on õige lühikene: Karistuse aeg — Tunnistuseks, et ma kohtuniku poolt palutud juhtumist, jälle korralikuks ja ausaks inimeseks saada ja minule määratud karistuse wabastamisest ilgu mõistan pidada, wõtan mina wabatahtlikult ja sunduseta järgmise kohustuse oma peale: Mina tõotan et mina mingisuguseid alkoholilisi joosisi kohtuniku poolt määratud aja jooksul ei tarwita. (Aeg ja allkiri.)

Selle Pollardi wande wiisil on, nagu Pollard ise minewa aasta rahwuswahelisel karskuse kongressil teatas, wäga head tagajärjed olnud. 95% esimest korda alkoholi läbi kuritöödele wäärdunud inimesi on oma wannet pidanud. Ja ükski nendest ei ole pärast enam alkoholi tarwitama hakkanud. Ja wõib ütelda, see kõige ja inimlik karistuse wiis kohtutes on tuhandeid juba alatiseks kurjategijaks saamise eest hoidnud. Pollardi wande pani Inglismaa 1907 aastal seaduslikult maksma, ja niisama hea tagajärgedega. Järgnewa sammu selles asjas astub wiisiste Rootsimaa, kuid teistest Europa riikidest ei ole midagi kuulda. Austraalias on Victoria riik kaks aastat eest selle kohtupidamise wiisi sisse seadnud.

Wenemaa alkoholi läbi sündinud kuritegewuse arwustiku peale pilku heites, siis wõib ne julgeste ütelda, et sarnase sisteemi läbi tuhandeid inimesi peasteuks saaksiwad, kes nüüd iurnud paragrahwide mõjul eluaegseteks kurjategijateks tehtakse. Et meil ka Wenemaal kohtunikka ei leidu, kes peale trükitud paragrahwide ka muud kohtupidamise ja karistuse wiisi omale ette suudaks kujutada, siis läheme muidugi limbotes wana rada edasi.

Igatahes on aga Pollardi-wande sisteem tähelepanemise wäärt ja et tobiks duumas kohtuseaduste uuenduste harutusel mitte unustusesse jääda. Ühe hoobiga inimest uueks ei saa luua, kuid temale wõimalust anda, ise oma tahtmise waral end parandada, see on juba samm edenemises edasi. Ning selle wõimaluse maksmapanemiseks kõlbaks ülemalnimetatud sisteem kõige paremine. W. L.

Wäljamaalt.

Inglismaalt.

Kuningas Eduard VII.

Inglise kuningas Eduard VII. sündis 1841 aastal, troonile astus 1901 a. ja tänawu 28. aprillil pani ta omad silmad wiimasele unele kinni.

L a p s e p õ l i.

Kuninga isa Albert oli, nagu teada, Saksa rahwusest. Nõnda oli siis ka Eduard VII sama palju sakslane kui inglane. Tema kaswatamine sündis kaheluguse sisteemi järele. Kuid siiski wõtme hoopis wähem tema juurest Saksa rahwa joonesid leida.

Seletatakse, et juba lapsepõlwest, kui ta ema teda ühes Napoleoni III. juurde ühes külaliseks wõtnud, oli temale see ilmalikuna elu, müra, lõbustused nii meeldinud, et ta palunud ennast sinna elama jätta.

— Kas sinul oma wanematest kahju ei ole? — küsiti tema käest. Rendel on ju ilma sinuta kodus igaw!

— Ei ole kedagi, — wastas wäike prints, neid on kodus weel neljakesi.

Pariisi ja Prantsusmaa armastus oli Eduard VII. üheks karakterilikuks jooneks noores põlwes. Sellega seisab ka see tõeliselt ühenduses, et tema walitsuse ajal Inglis-Prantsuse leping tehti.

Elaw, rõemus ja osawõtlik karakter tuli tal juba warakult nähtawale. Kooli korrapidamine ja kabinetlik päsimus ei olnud kunagi noore printsile headusteks.

Tubli ja tugew inglane rabeles alati nendest Saksa kitsastest raamidest wäljapoole.

K a s w a t a m i n e.

On teada, et inglased saksalastele wastandiks kaswatuse põllul on. Sakslased tungiwad lastele iasjaguiid [illegible] ja teadust, kuna Inglased oma lastel sälle jõudu, karakteri, energiat ja püsiwust tahawad kaswatada. Selle juure jõutakse, ehk seda ülesannet täidetakse kehaliste harjutuste näol wabas looduses, ühe jõnaga, spordi abil.

Sarnase kaswatusewiisile, mis tal warakult iseseiswa, waba iseloomu ja iseseiswa waate iga asja peale andis, on küll prints Eduard VII palju wõlgu. Iseseisew ja waba iseloom tõi talle palju kasu.

H a r i d u s.

Hariduse sai kuningas Eduard Edinburgi, Oxfordi ja Cambridge ülikoolides. Praktilised täienduseid sai ta oliwad, Inglise moe järele, reisid: 1860 aastal Põhja-Ameerika Ühisriikides ja Canadas, 1862 aastal Idas ühes pärast tohtija Stanley ga. 1875 aastal oli suur reis Indiasse. Seal pandi talle mitu kiidusawaldust ehk tänuawaldust toime. Ilmata palju kallid kingitust, mis prints Eduard oma reisu ajal sai, läksid ta 1878 aastal Pariisi wäljanäitusele.

E l u s.

Kuninganna Viktoria tohtis ise kõiki suuri, kõrgeid ja tähtsaid kohustusi, mis tema peale pandud oliwad, ise täita, ta tohtis kõrgis oma kohustuste maad ja rahwast teenida. Printsil ei jäänud muud üle kui esitustest, pidudest ja tseremoniatest osawõtta, mida ta heameelega täitis. Mõnikord läks printsil mitu nädalat mööda wagunis magamises, kui ta ühest pidustuse pealt teise sõitis. Sellepärast oli pühapäew tema pärast, mis ta ka Pariisis mööda saatis. . . Lihtsus, eluõrdema armastus jne. oliwad printsile maidugi siise kaswanud.

P e r e k o n n a e l u.

1863 aastal astus prints Eduard Taani kuninga Christiani IX. wanema tütrega, lihalike Wene keisrinna Maria Feodorowna õega, abielusse. Seega sai ka Wene keisrikoja sugulaseks.

Ühes abikaasaga reisis Eduard 1885 aastal Irimaale, mis sellesegse poliitikalise õhuwooluseajal just kõige paremine ei õnnestanud. Hoopis wastandiks oli tema reis 1889 aastal Pariisi üleilmlisele wäljanäitusele. Mitte ametlikus olekus algas printsil hoopis teine elu, rikka Inglis gentelmani, õuenõuni'u ja mõisniku elu selles „wanas rõemsas Inglismaal", peremehelik, pidude jahi, spordi armastaja elu.

K u n i n g a s E d u a r d j a k i r j a n d u s.

Printsiks olles pidi tulewane Inglis kuningas esimese Europa gentelmani osa edendama ja Londoni kui ka Pariisi ilmaliku elu tooni andjaks olema. Kõik tunnistasiwad, et prints oma ülesannet suure talendiga korda saadab. Troonile astudes näitas kuningas Eduard warsti, et temal suur and üksi ilmaliku meheks olemiseks ei ole, waid et temal samane talent ka riigitegelasena ja politikerina on. Isegi sakslased, kelledel põhjust oli kuninga wastu wahatahilased olla, tunnistasiwad tema suurt osawust, kui mitte politika tegelasena, siis „politika juhina."

Olgu kudas tahes, kuid see on igatahes fakt, et kuningas Eduard wäga osawasti oskas riigi sihti d seada, kui palju seda just konsti-

Mere wangid.

Kuus päewa weealuses paadis.

Major Driant'i kirjeldus. 26

Masinist on redeli pealt peaaegu alla tõrjutud, aga täiesa pingul olewad lihaksed tunnistawad weel praegu üleloomulikust jõukulutusest, mis ta ukse kinnipaneku katse juures ilmutanud.

Käsk hädaohu silmapilgul oli siin niisama kui igal pool:

Kõik uksed kinni!

Ja tema oli esimeselt käsu peale mõtelnud!

Abilise küüned on õnnetu Renaut'i näo üsna puruks rebinud Kaela peal on sügaw kriimustatud haaw, mis wististe palju werd wälja annud, sest tema nägu on werest tühi ja kahwatanud, kuna Nikolas näost lausa punetab. Muidu ei ole were jälgegi näha. Meri on kõik ära uhtunud.

Aga kudas wõis meri siit taganeda?

Kudas tuleb, et see ruum, mis korraks wett täis jooksnud, sest wett tungis uksepragude wahelt isegi meid hirmutama, nüüd tühi ja peaegu kuiw on?

Imeline mõistatus? Minu liigselt erutatud ergud, minu põlew pea ei suuda praegusel silmapilgul mõistatuse lahendust katsuda. Jälestaw wõitluse pilt hoiab mind kohkunult ja wärisedes ukselawel kinni. Aga warsti haarab mind üks mõte, mis selle eest minul terwet pettumuse wõge ilmutab.

Ei ole wett!

Minu kohkumine on nii suur, et ma Iwonneci hoopis ära unustasin. Neljakäpukil on ta minu jalge wahelt läbi roomanud ja masina warju kadunud.

Mitte ial ei unusta ma tema hüüdu, kudas ta joomist katsestades minule hõikab:

„Wett, sõber, — wett — ruttu!"

Raskete metall-tulpade wahel, mis motorit kannawad, pikutab ta seljali. Kraan, mille kaudu wett masinast wälja lastakse, on temal suus. See wesi ei wõi merewesi olla see peab joogiks kõlbama.

Iwonnec joob suure õhinaga.

„Ruttu, sõber — joo nüüd sina!"

Ja hoiab kõrwale ja näitab mulle selget weejuga.

Ma torman õnnistatud hallika, uuelt leitud elu juurde.

7. peatükk.

Masinaruumis.

Mage wesi. — Kokkupressitud õhu mõju. — Kohutaw leidus. — Mäsjaja. — Jäle töö — Meie joome masinaõli. — Ootamata leitud liha. — Rutuga asutatud köök. — Esimene peastmise katse.

Ma ei mõtelnud enam endi meeleheitliku seisukorra peale — ma jõin, jõin ahnelt. Teise käega hoidsin ma wee kraani kinni, nagu kardaksin, et keegi wõiks seda liig kiirelt minult ära kiskuda.

Kirjeldamata mõnususe tunne täitis minu keha. Wesi elustas mind, niisama kui õli roostetanud masinat käima paneb, ja suure meeleheaga tundsin ma enda jõudu tagasi tulewat.

Weri, mis juba peatselt ära pahtunud, hakkas jälle kiirelt woolama, halwatud keel omandas endise painduwuse, endise elu. Wärsket tegewust algas ka minu ajus.

Ah! Nüüd ei mõtelnud ma enam enesetapmise peale!

Ma ei mõtelnud enam tulewiku peale, ei hoolinud ligemast tunnist. Ma elasin ainult silmapilgu maitsemisele, mõnule, mida ainult see mõista jätsab, kes ise sarnaseid piinasid läbi elanud.

Kui ma üles tõusin, seisis Iwonnec mõtetes surnukehade ees. See jäle pilt saatis mind tõsidusesse tagasi.

Ma astusin tema juurde ja panin talle käe õlale.

„See on kole," arwasin mina, „meie ei tohi neid siia jätta!" . . .

„Ma kardan ainult," wastas bretonlane, ja näitas käega luugi poole, „et wesi sealt sisse woolab!"

„Waata! seal ta ongi . . . meie pea kohal . . . kas näed! . ."

Wõigas pilt awaneb meie imestawate silmade ees. Meie näeme wett läbi kitsa awause, nagu lahutaks meid läbipaistew klaas.

Miks ei lange wesi meie peale?

Kui meil aega oleks, teaduslikse küsimustega tegemist teha, siis oleksime wõinud pressitud õhu mõju üle, mida mida meie juba ennegi tundsime, uueste imestust tunda. Ta oli wee masinaruumist wälja ajanud, ja hoidis seda nüüd luugist eemal Meie wiibisime pressitud õhu sees ja olime temaga ju niikaugelt harjunud, et ilma suurema raskuseta wõisime hingata.

Nüüd wõisime oma waenlast silmitseda, jõuetumana ja ähwardawana, sellesama awause weerel, mille kaudu ta meie eest taganema pidanud.

Praegusel silmapilgul oli meile kõige tähtsam, et ta meie kaela ei langeks

„Meie peame luugi täitsa kinni panema," sõnas bootsmann.

Samal ajal astus ta redeli esimese pulga peale ja katsus Nikolase kätt, mis luugi wahele surutud, lahti peasta.

See ei läinud tal korda.

Wilets oli tõeste oma käewarre külge ülespoodud.

Masinist oli ust nii kõwaste reoinud, et see madruse käewarre sisse sügawa, mustawa haawa oli lõiganud. Haaw ulatas nii sügawale, et kondid wälja paistsiwad.

Tarwis oli luuki mõne sentimeetri wõrt tagaspidi lükata, muidu ei saanud kätt wabaks.

Kui seltsimees luuki liiga kaugelt awaks, siis kartsin ma wett meie ruumi langewat. Waewalt olime janust ja hapniku sees põlemise hädast peasenud, kas pidime nüüd hiirte kombel lõksus uputusele ohwriks langema?

Korraga tuli mul meelde, et ikka weel hapniku meie endisesse ruumi woolas.

Päris hullumeelsus oli, ka meie praegust ruumi selle gaasiga täita ja meie kopsusid ära põletada.

Nüüd kus tuli minu rinnas kustunud, ja ma jälle märkusele ning enesewalitsusele jõudnud, pidin ma ruttama, et surmakülwawat kraani kinni panin. Wõtme olin ma ennist aparati juurde maha kukkuda lasknud.

Ma läksin ukse juurde, et oma mõtet täide saata.

Kuid suure kohkumisega nägin ukse kinni olewat. Ma tõukasin tugewalt — ta ei awanenud. Ma rususin terwe jõuga selle wastu — ta ei liikunud. Ma kutsusin Iwonneci. Aga meie ühendatud katsetel ei ilmunud paremat tagajärge.

Meie oleme nüüd masinaruumis.

Hoolsa ja agara wangihoidjatena mattis gaasirõhk, mida meie wallali peastnud ja mis meile aegajalt ruumisid awas, need ruumid kohe kinni, millest meie wälja läinud.

Meie olime seega ainult wangikoda wahetanud.

Kuid wahetus, mis hoolitsewa saatuse poolt antud. Uues wangiruumis olime mitmest piinast peasenud.

Mitme asjata katse järel leppisime enda uue olukorraga. Naudatuse mõistmine ei olnud sugugi raske.

Teine meist oli masinaruumi astudes ukse kinni tõmmanud.

Torp doruumis oli ikka weel hapnikku wälja woolanud, ja õhu surumine seega kiiremalt suureneks kaswanud, kui masinaruumis. Nüüd surus hapnik ukse nii tugewaste kinni, et riiwidega mängimist tarwis ei olnud.

(Järgneb.)

tutsioniline monarhile tarwis on. Selle hulgas mängis kirjandus suurt osa. Oma walitsuse algusel oli kuningas kaunis sõbralik ajalehtede ja ajakirjade wastu. Ei ole wist ka liialdus, kui tähendame, et isegi poliitika lehed omandasiwad tema käest oma tegewuse jaoks juhtnöörisid. Ajalehtede toimetajatega rääkis ta alati, kui „gentelman gentelmaniga." Kuninga Eduardi karakteriseerimiseks tõi minewal aastal üks Londoni leht ühe jutu ära.

Ühe suure ajalehe kroonikerile tuli suure koosoleku kirjeldus teha, kus kuningas suure kõne pidas. Et seda lehte üles wõtta, andis ta kuninga era sekretärile enne korrektuuri läbiwaatamiseks. Kuid sekretär lord Nollis ei olnud aga koosolekul ja ei wõinud ka seda teada, mis seal räägiti, siiski jättis ta korrektuuri kuueks tunniks oma kätte.

Kui ajakirjanik korrektuuri järele tuli, leidis ta seal palju täiendusi ise kuninga poolt tehtud olema. Lord Nollis seletanud kuningale oma raske seisukorra ära ja kuningas wõtnud kohe korrektori kohused oma peale.

Kuningas Eduard walimiste ajal.

Selle peale waatamata, et kuningas Eduard VII. suur mõju wälimise kui ka sisemise poliitika peale oli, ei annud ta ühelegi parteile eesõigust. Temal oli isiklikud sõbrad niihästi unionlaste kui ka liberalide keskel.

Walimiste ajal tõmbas ta alati oma ilma parteilisusele kriipsu alla, ei wäljapaistwate parteide esitajatega kokkupõrkamist ei juhtuks.

Walimiste ajal ei käinud ta kunagi poliitika parteide esitajate ehk poliitika tegelaste juures, ega wõtnud neid ka kodus wastu. Ta ei tahtnud ennast sel ajal parteidesse segada.

Inglased saiwad tema kuldsest elukombest wäga hästi aru.

Kuid ka eraelus armastas kuningas Eduard enam ilmalikkude meeste keskel wiibida, kui seda poliitika teadlaste hulgas.

Rahaasjanduse ilmast oliwad tema lähemad sõbrad parun Hirsch, lord Sasfun ja lord Rotschild, poliitika tegelaste keskelt — Rosebery, diplomatide hulgast — Benkendorf ja Mensdorf — Pulli.

Kõik need isiklikud sõbrad oma suure Europa tutwuseringkonnaga wõisiwad kuninga Eduardile küll ütelda, mis nad tahawad ja wõisiwad ka teda ta poliitilistes plaanides toetada. Seda nad näitasiwadki üles.

Kuningas Eduard kui klubimees.

40 aasta eest, kui kadunud kuningas Eduard weel prints oli, asutas ta tähtsa aristokratlise klubi Marlbau. Klubi asutajatest on weel peale kuninga surma hertsog Faif ja lord Farkward elus. Sellesse klubisse wõeti nüüd liikmeid ainult kuninga nõusolemisel wastu. Kuid wastuwõtmise juures ei pannud kuningas isearalist tähelepanemist nime ja seisuse peale.

Kuninga klubisse ilmumine oli täiesti lihtne ilma ühegi tseremoniata.

Kui kuningas saali ilmus, tõusiwad sealolewad wõerad ülesse, kuningas teretas neid peanikutamisega ja kõik istusiwad jälle oma kohtade peale. Peale selle läks kuningas harilikult suitsetamise tuppa ja istus oma armsale kohale kamina juure.

Aastate jooksul sai klubis kombeks, et keegi enne kuningaga tegemist ei teinud, peale ta sugulase Faifi, kui kuningas selleks algatust annud ei olnud.

Poliitika küsimusi kuningas klubis millagi ülesse ei tõstnud.

Siin puhkas ta ja mängis kaartisid. Kaartide juures pidiwad magus jutt ja hea sigar kuninga arwamise järele paremad seltsilised olema.

Kuningas oli nii lihtne, et ta igaühte kinnipidas, kes ehk omas wäljaastumises wähe ettewaatlik oli.

Jutustatakse ühte lugu.

Üks suurtsugu isand sai kuningaga juttu westes nii lõbusaks, et kelnerit kutsuda tahtis. Kuningas waatas naeratusega ta peale ja kõigest midagi wälja tegemata kõlistas ise kelnerit. Kui wiimane tuli ütles kuningas: „See ja see lord tahab kodusõiduks tõlda"

Isand sai aru ja sõitis kodu.

Teine päew sai ta kirja, et ta klubi liikmest tagasi astuks.

Niisugused wäikesed juhtumised karakteriseeriwad kuningat, kui dshentelmani wäga hästi.

Saksamaalt.

Juridiline päew Saksa riigipäewal.

Riigipäewa istumist 20. aprillil nimetawad Berlini lehed juridiliseks riigipäewaks. Sell päewal oli tsiwil asjade kassatsionkohtu alla wõimise arutamine läbirääkimise all, ja weel mitmesugused küsimused autori õiguse asjus.

Tsiwil-nõudmiste asjade kassatsioonkohtu alla käimise mõttewaldusest selgus umbes nõnda.

Tsiwil jaoskond kassatsioni kohtus on ülearuliselt kohtu aktidega koormatud. See sünnitab wiiwitust, nii et asja kõrgemast instantsionist läbikäik mõnikord üle aasta kestab. Et kõrgema instantsioni „koormat" wähendada, soowitati mitmesuguseid abinõusid.

Walitsus arwas, et kassatsioni kaebtused wõiwad ainult siis sisse antud saada, kui tsiwil asjas mõlemad apellatsion instantsioni kaks üksteisele wastu käiwat otsust teinud on, asjad aga, kus igal pool ühesugune otsus (printsip duas conformes) tehtud on, ei käi kassatsioni teel edasikaebtuse alla.

Selle wastu waidlesiwad peaaegu kõik riigipäewa parteid, peale wanameelsete, iseäranis astusiwad sotsialdemokradid wälja. Peaasjalikult toodi wastuwaidlejade poolt see põhjusmõtteline joon, et walitsuse muudatuse järele kõrgemal apellatsion instantsionil siis lõpu õigus oleks, ette.

Kõrgem apellatsioni instantsion otsustab siis faktiliselt kas ta lubab kassatsioni kaebtust ehk ei.

Wiimased arwamised wõitsiwad ja walitsuse „koorma wähendamise" ettepanek lükati tagasi.

Teine projekt käsitas kassatsioni asja algatuseks tarwis olewat nõudmise summa suurust, nimelt taheti, et see minimum 2500 kuni 4000 marka suur oleks.

Asjad kus nõudmine alla 4000 marka on, ei käi kassatsioni teel edasikaebtuse alla. Selle rahwa masside seisukorda pahemaks tegewa projekti wastu waidlesiwad jälle ägedalt sotsialdemokradid ja wabamõtlejad.

Sotsialdemokradid hääletasiwad selle seaduse projekti wastu, kuna wabamõtlejad „poolt" hääletasiwad, seda sellega wabandades, et midagi paremat ettepanna ei ole.

Kolmas on abinõu — kassatsioni kohtu jaoskonna suurendamine. Seda toetasiwad ka sotsialdemokradid.

Autori õiguste asjas oli riigipäewal huwitaw küsimus praeguse autori õiguse kindlustamist 30-ne aasta pealt 50 peale pikendada. Seda ettepanekut ristiti hüüdega: „Lex Parsifal". Asi seisab selles, et warsti on kunstsa Wagneri surmast 30 aastat mööda ja sellega jääks siis ta sugulased suurtest sissetulekutest ilma.

Wanameelne Hohenlohe — Langenberg seisis 50-ne aastase autori õiguse kindlustamise eest, muidugi seal kui „teadusemees" wälja astudes ja Wagneri asja nagu kõrwalt puududes. Tema wastu astus wabameelne Dome ülesse, kes seletas, et tähtsate meeste mälestuse austamine selles seisaks, et wõimalikult rutem nende töösid laiali laotada.

Belgiast.

Skandalid Belgia saadikutekojas. Belgia saadikutekojas oliwad mõne päewa eest niisugused lärmirikkad etendused, nagu neid enne wäga harwa seal on nähtud. Juba waremalt oli wabameelne rahwasaadik Buyl kritiseerinud senatori Dupreti selles tahtlustand, et see riigile 700.000 franki kahju teinud. Dupret oli nimelt Mailandi tööstuse wäljanäituse Belgia komitee liikmena korda saatnud, et tema wäimees Baes komitee sekretäriks nimetati. Buyl tõendab nüüd, et Baes oma äiaga tähtsamad ehituse tööd oma kätte kiskunud, ehituse tööde kauplejatele, kes ainult warjumehed oliwad, maksmata murettsemiseks raha maksnud, mis tõepoolest aga ta enese tasku libises. Nende ja weel teiste sarnaste pettuste läbi on riik ülemal nimetatud summa wõrt kahju saanud, ja senator Dupret on selle kuritegewuse poliitiline kaitsja olnud.

Kui Buyl saadikutekojas oma dokumentisi ette näitas, hüüdis senator Dupret: „Kordage oma kahtlustusi ometi ka wäljaspool parlamendi maja!" Selle peale tõusis suur müra. Sotsialist Furnemont nimetas Dupreti mudaseks elukaks. President oli sunnitud senatoritele nende kaleksut senatori tribüünel ära keelata. Dupret aga ei tahtnud heaga tribüünelt lahkuda, nii et teda parlamendi maja kommandandi poolt wägise wälja wiidi. Teine sarnane skandal tuli parempoolse saadiku Cooremans'i pärast ette, keda süüdistati, et ta oma mandati isiklise ärikasu tarwitanud. Kui pahempoolsed parteid asjalugu paljastasiwad, ei olnud Cooremans wastust andmas.

Tehku Belgia parlamentlased skandali nii palju kui tahawad, ega nad meie duuma wastu ikka ei saa.

!!! Telegramm !!!
Proowige uusi paberossisid
„Jawa"
10 tükki 6 kop.
25 tükki 15 kop.
Ühisus S. Gabai Moskwas.

Kodumaalt.

Wirumaalt. Rukkipõldude ülestündmine on praegust mitmel pool käsil. Sooja sügise tõttu kaswas oras liig wälja, s. o. suureks ja mädanes talwel suuretumaks ära. Iseäranis kannatada saawad need põllumehed, kes wana Eesti rukki kõrwale heitsiwad ja Taani rukki külwasiwad. Nende põllud on täitsa mustama jäänud ja küntakse neid praegu ülesse. Mõni wõis künnab terwe põllu ülesse. Sooja kewade tõttu on rukkis praegu, Jüripäew, juba jalg maad pikk ja annab lootust waratsele lõikusele.

— Looma toitu on mitmel pool järelegi jäänud, kuna see üleswahe kuiwmata kalliks arwati. Karjad on juba suurelt jaolt wäljas.

— Wilja külwiga tehti juba enne Palmipuude püha algust ja ei jää peale aprilli muud külwata, kui odrad ja linad. Kartula seemnest on pea üks kolmandik koppama läinud ja on selle tõttu hinnad kohe raudteel tõusnud.

— Tööliste puudus on wäga tuntawaks läinud. Jüripäewa hommikul wõis W. mõis ainult 2 teomeest wälja saata, kuna peale lõunat juba tosin Muhu tüdrukuid mõisa toodi, keda tänawu iseäranis palju mõisatesse weetakse, ühes Saksamaa inspektoritega. Aga mis tabab umbkeelne inspektor kahe teomehega ja tosina muhulastega 600 postiwahe suuruse põllu peal peale hakata, on arusaamata. Ei ole enam endised ajad, kus teomees (Hofsknecht) jalaga tõugata oli. Nüüd on tee Siberisse-Amerikasse saadik ees lahti ja kellel wähegi wõimalik, wõtab wabaduse ja tahab iseseisew olla. Ja kui nii mitmed herrad tänawu küsiwad, miks nad enam teenijaid ei saa, siis kuulgu nad suu sisse puhast tõtt: Nende upsakus ja kõrkus peletawad teenijad neist eemale!

Sa jumalake! Missugused on mõisamoonameeste korterid!? Kas on keegi seda karba pilti tähelepanemata jätnud: Sületäis tooreid kadaka okste musta, räpase kurtsiku ees ja see on inimeste elumaja! Pealegi meie kulturakandjate sulaste eeskujuline elukorter. Wist seepärast on teomajad kõrwalistesse paikadesse paigutatud, et herrad isegi neist häbi tunnewad, wõi et neid seal hõlpsam on pidada... Emb kumb? „Paneb tööline käed sülle, on ka herra hambad warnas," ütleb tuttaw wanasõna, ja tõeks kipub see juba praegu minema. -ioco-

Tartust. „Karskuse Sõbra" peakoosolek arutas 14. aprillil muu seas seltsi edaspidise tegewuse äramäärumise küsimust. Nimelt kardab praegune eestseisus, et seltsil käesolewal aastal rahast puudus kätte tuleb. Seepärast tahabki ta seltsi tegewust nii korraldada, et defitsiti ei oleks ja wõimalik, mis suuremate ruumide juurdewõtmisel tehti, mõni osa tasutud saaks. Omapead ei mõista ega julge eestseisus midagi ette wõtta. Arwab ainult, et näitemängude asemel kõnedega „äri ajama" tuleks hakata. Koosolekule kantakse küsimus seepärast, et siin liikmed nõu anda wõiks. Pikemal waielusel selgub, kui wõhe on paljudel karskuse seltside eesmärgist aimu. Nad arwawad, et sellega asi tehtud on, kui seltsis palju raha kokku ajada suudab ja siis lõbustuid toime paneb. Keegi soowitas näitemüügiga õnne katsuda, kui mujalt abi ei saa. Üliõpilane Pikk arwab, et näitemüük küll ära jääda wõib. Kõige enam wõib teda kui wiimast peaktrabinõud tarwitada. Keegi puutööline arwab, et „Karskuse Sõber" senini mingisugust karskusetööd pole teinud, kui wast theemaja maha wame. Näitemäng, tants ja näitemüük ei ole igatahes kellegi karskusetöö. Näitemüügikorjandus muutub warsti kerjanduseks, mis kõigile wastikuks jääb. Ennem wõiks „Karskuse Sõber" kõnedõhtuid toime panna. Selleks teeks ta midagi jäädawat ja mureleks töölistele, kellede ametiühisused „K. Sõbra" ruumides korteris on, laiemat silmaringi. Kiilaspea ettepanekut toetab tema ametiwend Kilter, üliõpilane Pikk ja mõned teised. Pikk seletab, et eestseisus juba kolme kursuse eelplaani kokku on seadnud. Need oleks: loodusliised, kirjandusliised jb õigusteadusliised.

Mõnelt poolt toodakse ette, et kõnedega midagi peale hakata pole, sest „Wanemuise" kursustel oliwad wäljaminekud suuremad, kui sissetulekud. Selle peale wastawad Kilter, Kiilaspea, Pikk ja Morgen, et töölised seekord organiseerimata oliwad. Ka on töölistel „Wanemuise" kohta teatud eelarwamine, „Karskuse Sõbra" kohta seda ei ole. Kilter ja Kiilaspea annawad peaaegu kindla tõotuse, et osawõtjatest puudust ei saa olema. Kilter soowitab midagi segakommisjoni taolist asutada, mis tööliste seas järele küsiks, missugused kursused kõige soowitawamad on. Ettepanekut toetab Pikk. Näitemängu ja pidusi kaitsewad Meltsar ja Sternfeldt. Iseäranis arusaamata on Sternfeldti, kui tööliste ülesastumine, sest ta sõdib kõigest jõust kursuste ja kõnede wastu. Enamus otsustab siiski kursusi toime panna ja segakommisjoni asutada, mis tööliste soowide üle järele pärima peaks. Kommisjoni walitakse „Karskuse Sõbra" poolt A. Jürgenstein ja üliõpil. Pikk.

Etteloetud kassaaruandest on näha, et seltsi rahaline läbikäik käesolewa aasta esimesel weerandil 726 rubla kopikutega on olnud. Peale selle loetakse waranduse-hindamise aruanne ette, millest näha on, et warandus 4630 rbl. 50 k. peale on rehkendatud. K—s.

— Elektri keskjaama asutamisega on hakatust tehtud. Endisel linna puuplatsil Emajõe kaldal Soola uul. lõpul tekib see ettewõte, mis Tartut ühe sammu kultura tee peal edasi wiib. Arwatawaste ei saa algul elektri jõu tarwitajate arw suur olema, seepärast on linnawalitsus selle eest hoolitsenud, et keskjaama edaspidiseks suurenemiseks mingit takistust ei ole. Molli.

Walgast. 22, 23 ja 24 aprillil andsiwad „Wanemuise" näitlejad siin etendusi. Ette kanti: „Lähme lahku", „Armumäng" ja „Sabagrähi." Harjunud olewusega nagu ikka, kanti tükid hearste ette, kuid wiimasel ajal on mõned näitlejad omale ehk liiga moodukas wõinud ruttu wuristada, et kõige parema kuulamise juures ikka mõist sõnu kaduma läheb. Nõnda esimeses pr. Ritteks ja wiimases wähemängus hr. Türk. Teistel on seda palju ka, aga wähemal mõõdul. Osawõtmine esimesel kahel õhtul oli wähewoolne, kolmandamal ka hulgaldam; sisse tuli umbes 300 r.

Saaremaalt. Öösel 14 ja 15. aprilli wahel on Kihelkonna kirikumõisa akendesse kaks kiwi wisatud. Üks kaue naelane on magamise kambri kolm akna ruutu purustanud ja ise kahe akna wahele kukkunud. Wäiksem naelane kiwi on eesruumi kardina poolt takistatud, sest muidu oleks ta magawat pastori trehwanud. Koguduses olla pastor lugupeetud isik. Kurjategija ülesandmise tarwis on 125 rbl. korjatud.

Lätimaalt.

Riiast. Balti meremeeste kongreis. Riia Läti seltsis tehti majanduse jaoskonna poolt otsuseks tänawu augustikuus Balti meremeeste kongressi kokku kutsuda. See ettepanek tehti kohaliste merekoolide õpetajate poolt. Ka kalameeste koosolek oli nimetatud jaoskonna poolt 25. apr. kokku kutsutud, kus kalameeste-seltside, kalakonserwide wabrikute asutamise ja müümakohtade awamise üle eelnõusi ette loeti. Need eelnõud trükitakse erisajakirjas „Zuhrneeks'is" ära ja pannakse teisele koosolekule kinnitamiseks ette. Otsustati weel ettetulewa Keiserliku Wene kalakaswatuse ja püüdmiseseltsi Liiwimaa osakonna wäljaandmisest osa wõtta ja Balti meremeeste kongressile saadikut saata. Lõpuks awaldati lootust, et ühisus jalale seaks linatööstuse wabriku asutamiseks ja nimelt ühe kalawõrkude kudumise jaoskonnaga. Üksi Läti kalamehed tarwitawad aastas umbes 100—150 tuhande rbl. eest kalawõrkusi ära.

Windawist. Linnawalimistes, mis eila toime pandi, on niisama kui Liibawis üksteise wastu seiswad Saksa ja Läti parteid kumbki kaheks lõhenenud, nii et kaks Saksa-Läti walimise ringkonda üksteise wastu wõitlewad. Ühel pool on wabamad saklased ja parajusmeelsed lätlased, teisel pool wanameelsed saklased ja radikaalsed lätlased. Nende wahel kestab äge wõitlus.

Kaugemalt riigist.

Peterburist. — Inglise kuninga surma pärast on kojaringkonnal käsitud kolm kuud leinamärki kanda. Wälimiste asjade minister on Kõigekõrgema käsu peale Wene saadikule Londonis telegrafeerinud, et see Inglise walitsusele Wenemaa sügawat kahjatsust ja kaastundmust awaldaks. Kuninga matusele sõidawad keisrinna Maria Feodorowna ja suurwürst Mihail Aleksandrowitsh. Saatkonnad lähewad Kiewi husaripolgu kui ka Wene laewastiku poolt, kelle auülemaks kadunu oli.

Lampo ja Carmela.

Enrico Castelnuovo järele A. K.

Kell wõis kaks olla hommikul. Isoletta külakene uinus sügawas unerahus; ainult wahete wahel rikkus kuke läbilõikaw laul waikust. Selles peitus igatsus päewa järele, kaebtus saasuse wastu, terwitus kaugetele wendadele. Ja mõni nendest wendadest wastas terwituse peale: kikiriki. Siis jäi jälle kõik waikseks.

Carmela, kaheksa aastane imeilus tütarlaps, kuulas terawasti, et kindlusele jõuda, kas tema majarahwas kindlaste magasiwad. Tasakesti lahkus ta omast woodist, pani riided selga, ja puukingi käes kandes, et mitte kära teha, läks ta kööki. Siin ei olnud muud walgust, kui kuu oma, mis wäikestest aknaruutudest sisse paistis.

Carmela tõusis leentooli peale püsti ja wõttis seina pealt naela otsast wõtme; siis läks ta ettewaatlikult trepist alla, mis ühe kambri ees lõppes. Sellesse oli koer kinni pandud. Waewalt kuulis see lapse sammusid, siis hakkas ta ukse kallal kaapima ja haukuma. See oli haukumine täis rõemu, täis lootust, aga see wõis Carmele julgustüki ettewõttele kahju saata.

„Wait, Lampo, wait," ütles Carmela, kuna ta pimedas wõtmeauku otsis.

Lampo juiges oma häält tagasi, aga tema ärewus oli liig suur, nii et see teda täiesti wait jääda ei lubanud. Tema teadis nüüd, et temale wabadust andma tuldi, ja tema rõem oli kahekordne, sest et see, kes temale seda jumalate kingitust tõi, tema wäike walitsejanna oli, olewus, keda tema üle kõige armastas.

Wiimaks läks tütarlapsel korda wõtit auku pista ja ust lahti teha. Hea Lampo kargas tema najale püsti ja pani omad pehmed käpad tema põlwede, tema rinna peale; tema niiske nina puutus meelitades pea tütarlapse käsja, pea selle nägu.

„Wait, Lampo," kordas tema, „wait."

Ja tema silitas Lampo saledat keha ja katsus teda wagusi hoida.

Koera ikka oma järel hoides, astus ta treppi mööda ülesse kööki tagasi. Ta wõttis kaplist suure kruka leiba ja pistis selle tasku. Siis astus ta wahekotta ja katsus aeda wiiwat ust awada. Aga tema nõrgal jõul ei läinud korda riiwi lahti teha ja ta pidi oma ettewõttest taganema. Sellegi pärast ei kaotanud ta oma julgust. Et ta ust lahti ei saanud, siis awas ta akna. Lampo sai kohe aru, milles asi seisis; ühe hüppega oli ta aknalaual. Ka Carmela tikkus leentooli abil ülesse. Ülesse jõudes mõõtis ta silmadega sügawust. Seda oli wähemalt pooltesist meetrit. All oli pehme, paenduw maa. Tütarlaps julges hüppe ette wõtta, aga tal ei läinud korda tasakaalu alal hoida — sest ta kukkus pea ees ja pidi käed wastu toetama — nii ei teinud see talle ometi häda ja ta kargas kohe ülesse. Koer oli temast ette jõudnud, selle käpad puudutasiwad waewalt maapinda.

„Wait, Lampo," ütles laps sadandat korda, kui ta märkas, et loom waewalt oma joowastatud rõemu tagasiwõidetud wabaduse üle tagasi hoida suutis.

Nüüd pistis ta kingad jalga ja pühkis käte küllest mulla ära. Siis astus ta sammu edasi. Tallist pahemale poole oliwad uulitsapoisid püstiatasse, mis aita ümbritses, augu murdnud, et waltsewatele maasikatele wõerusele tulla. Tütarlaps puges sellest august läbi ja oli uulitsal. Ta seadis omad riided korda ja piilus enese seljataha ja ette. Tema seljataga oli soe waikne kodu, mis teda tagasipöörmisele meelitawat näitas, tema seljataga oliwad tema isa, wanaema, õekene, kes warsti temast und nägiwad ja mõne tunni pärast teda igalt poolt otsiwad, ta eel oli üksik metsajalk; ja siis paksmets, millest ta läbi minema pidi, kui ta oma eesmärgile jõuda tahtis, mille järele tema südamekene igatses.

Tütarlaps jäi silmapilguks kahtlema, pisar tungis tema silmaripsmetele, ta tundis äraräägimata igatsust ümberpöörata — kodu oma kambrisse, nende juurde, kes temaga nii hästi mõtlesiwad. Aga Lampo mahasurutud haukumine lõpetas tema kahtlemise. Mis see ka ei maksaks, tema pidi oma sõpra, oma hoidjat peastma.

Ah, kui halwad oliwad ometi isa ja wanaema! Nemad tahtsiwad warsti Lampot ära surmata, Lampot, ilma selle kaitseta ta paari päewa eest ühe wõera koera käest hammustada oleks saanud. Carmela ei oleks sarnast õelust wõimalikuks pidanud, kui ta oma enese kõrwadega kuulnud ei oleks, kudas hirmus plaan sepitsetud sai.

Kohe peale lõunasööki oli temale kahtlus tulnud, kui inetu munkhabe, kes Municipio di S. Agostino timukas oli, mõne sõna tema isa, signor Ambrogio Mareni'ga Isoletta kogukonna wanemaga, rääkida soowis. Peale läbirääkimise, mida ta ei kuulnud, oli isa näo peal tume wari, ja ta pani Lampo kambrisse kinni.

„Mikspärast teeb sa seda?" oli Carmela küsinud. Ta ei wõinud temale õiget wastust anda; mis ta ütles, oliwad lühikesed kokkuõlata ettekäänded. Siis oli Carmela wanaema poole pööranud; see katsus teda waigistada, rääkis temale ilusaid sõnu, kallistas teda ja ütles, et Lampo saab homme jälle wabaks lastud. Tema pisarad sundles ta ära...

Oh, ta ei olnud aga sarnane laps, kellele X. wõis U. ojemele ette teha. Ta oli rahulikuks jäänud ja ennast näidanud, nagu oleks ta sellega rahul, mis ta teada sai. Ta läks nähtawaste rahulikult puuwilja aeda, sealt hoowi peale ja andis kanadele süüa, siis keeras ta aga tasa, tasa tagasi ja jäi kambri juurdes, milles isa ja wanaema oliwad, seisma.

Mis tegi ta seal? Teie ei arwa seda ära. Tema kuulas.

Ukse taga kuulata on inetu. Seda teadis ta küll; seda ütles õpetaja herra, seda ütles koolõpetajanna ja Carmela tunnistas, et nendel õigus oli... aga kui midagi meid nii wäga iseäranis huwitab? Carmela arwas, et isa ja wanaema Lampo üle räägiwad, ja tema ootamised läksiwad täide.

„Waene loom", ohkas wanaema, „mulle teeb see asi meelehaiget."

„Mulle ka... aga ma ei wõi midagi parata."

„Kahjuks... Ära lase teda wähemalt palju piina tunda."

„Ah, muidugi mitte. Seal ei ole midagi karta... minu käsi on kindel ja silm osaw... tal ei ole aega sellest arugi saada..."

„Millal peab see sündima?"

„Homme, kui Carmela koolis on... Wäike waesele, kudas ta nutab!... Peab temale midagi jutustama... Et Lampo äkitselt haigeks jäi ja ära suri... Et ta juba eila haige oli..."

„Ta ei usu seda... Laps on tark."

„Igal juhtumisel peab ta rahule jääma, kui see sündinud on. Korbasaadetud asjad ei lase ennast muuta... ta harjub mõne teise koeraga ära."

„On raske sarnast leida, kes nii truu on, kui see." —

See oli kõik, mis Carmela kuulis. Aga sellest oli küllalt. Äraräägimata ehmatus käis tema südamest läbi. Ei olnud loota, et isa teisele arwamisele oleks jõudnud. Kui ta midagi mõttesse oli wõtnud, ei wõinud teda sellest keegi ära taganbada. Wanaema poole pöörata oleks asjata olnud; see heitis ennast igas asjas oma poja tahtmise alla ja ei awaldanud koduste toimetuste peale mingisugust mõju. Aga Carmela ei lasknud ennast selle läbi eksitada. Lampo ei tohtinud mitte juhtumisel ähwardawasse hädaohusse sattuda, ja et seal palwed asjata oleks olnud, sigines Carmela peas plaan kiiresti walmis. Ta tahtis öösel Lampoga Riviera külasse põgeneda, tädi Norina, oma surnud ema õe juurde.

Tädi Norina tundis ja armastas Lampot. Kui ta wiimati Isolettas käis, oleks ta Lampo hea meelega kaasa wiinud. Oma õetütre wastu näitas ta ikka suurt õrnust üles: mikspärast ei pidanud ta seekord tema palwet täitma? Ainumas raskus seisis selles, kudas õnnelikult Rivierasse jõuda?

Carmela ei olnud kordagi seal käinud; ainult üks kord oli ta isa ja truu koeraga tädi kuni metsani saatnud, hea käsi maad mäge mööda ülesse, ligikaudu ühe neljandiku terwest teest. Tädi oli temale ütelnud: „Selle mäe järele tuleb org, oru järele teine, wähe kõrgem mägi ja siis ollakse Rivieras. Kui sa suuremaks saad, pead sa minu juurde terweks nädalaks wõerusele jääma." — „Kui kaua aega läheb Rivierani jõudmiseks?" oli tütarlaps küsinud, ja tädi wastus oli „mina lähen wiis tundi. Aga sina oma wäikeste jalgadega pruugiksid rohkem aega."

Hoolimata nendest tähendustest, mis üsna kindlusetu ja julgust kaotawad oliwad, läks Carmela ometigi teele.

Uulits? Selle leiab ta ülesse. Wäsimus? Ta katsub seda wõimalikult ära hoida.

Temale on sellest küllalt, kui ta õhtuks eesmärgile jõuab; nüüd on hommik alles waewalt alganud ja päewad on pikad.

Carmela wabastas ennast täiesti kahewahel olekust. Kahe wiljapõllu wahelt läheb peenar. Seda mööda ruttab wäike edasi. Lampo tunneb üsna ootamatalt ennast iseenese walitseja olewat ja sellepärast on ta ka oma terwe nooruse painduwuse jälle tagasi saanud. Pea kargab ta oma walitsejanna najale püsti ehk heidab selle jalgade ette maha; pea ruttab ta wõimsate hüpetega edasi; nüüd ruttab ta paremale ehk pahemale poole, nagu peaks ta kedagi taga ajama ja rasked wiljakõrred sahisewad, kui ta nõnda oma teekonda läbi põldude teeb. Nüüd ilmub ta ootamatalt teisest küljest ja kargab rõemsasti oma wabastajanna najale ülesse.

Aeg-ajalt haugub mõni koer heinakuhja kõrwal olewast onnist — lehm ammub laudas ja kukk laseb oma terawat läbilõikawat häält kuulda.

Hirmuga paneb tütarlaps teed tähele. Ta tahab küladest wõimalikult kaugele jääda. Põldudelt käänab ta heinamaale ja läheb surnuaia müüri äärt mööda edasi. Ta lööb risti ette ja mõtleb oma waese ema peale, siis astub ta äkilise teeraja peale, mis alla oja äärde wiib. All on wesi kitsas nagu lint, ja ilma hädaohuta wõiks sealt üle peaseda; aga et kindlam olla, otsustas ta pajude ja leppade wahelt kuni sillani minna. Siit algas teerada, mida ta tädi Norinaga juba ojalt enne käinud oli.

Kuu hiilgas piimja taewas, ta walas wirwendawat kulda ojas lamawate ränikiwide peale, wesi, mis sulisedes üle kiwikeste lookles, hiilgas nagu teras. Kaugete mägede jooned tuliwad selgesti nähtawale, maa pinnal paistis Carmela saleda keha wari. (Järgneb.)

— Rahwahariduse ministeeriumis on Peterburi ülikooli palwe abiraha andmise asjus läbi waadatud ja heaks kiidetud. Abiraha tahetakse 100 tuhat rubla wärst Demidow-San-Donato käest platsi ostmiseks ja sinna bioloogia-instituudi kui ka teiste ülikoolile tarwisminewate asutuste ehitamiseks. Nende päewade sees on seaduseprojekt selle abiraha andmise asjus riigiwolikogusse sisse antud.

— Esimene ülewenemaaline linnaomawalitsuste asemikkude kongres tuleb ligemal ajal Peterburisse kokku. Arutamise alla wõetakse seal peale muu linnade seisukorra parandamise küsimus. Muidugi arutakse sellekohane projekt riigiwolikogusse sisse.

— Wene tehnikaselts, kes terwet rida ametikoolisid tahtis asutada, ei saa rahapuuduse pärast seda plaani kudagi teoks teha. Abiraha palwed, mida selts rahwahariduse ja kaubanduse ning tööstuse ministeeriumi, linna- ja käsitöö walitsuse ees on awaldanud, on tagajärjeta jäänud. Sellepärast peab tehnikaselts oma nõu, Peterburisse kuut ametikooli asutada, katki jätma. Selts jäi ainult ühe kooli awamise peale peatama, kuid seegi on küsitaw.

— Prostitutsioni wastu wõitlemise kongres on 25. aprillil oma tegewuse lõpetanud. Selsamal päewal lõppes ka esperantistide kongres. Kongressidest tegewuse ülewaateid toome edaspidi.

— Peterburi õhusõidunädal algas 25. aprillil. Esimesed lennud läksiwad wäga hästi korda. Rahwas oli waimustatud ja oli ka põhjust, mispärast. Niisugust suurepäralist waatepilti on Peterburg waewalt enne näinud. Sellepeale waatamata, et Lathamil ja teistel äparduss juhtus, on publikumi alati murruna koos. Õhusõidunädalast wõtawad palju tähtsaid wälismaa õhusõitjad osa.

Moskwast. Kirjastuse-ühisuse „Posrednik“ jubileum. 25. aprillil pühitseti raamatukirjastuse „Posrednik“ ja tema juhataja J. J. Gorbunow-Possadowi 25-aastast jubileumi. Gorbunowi juures käisiwad saatkonnad mitmete seltside poolt, kuna P. M. Schestakow, N. W. Tihhow ja J. J. Popow kõnet pidasiwad, milles nad „Posredniku“ tegewust lastekirjanduses ja kaswatusekusimuste arutamises karakteriseeriwad. Tervitusetelegrammisid oliwad kõik tähtsamad Wene ajakirjad, mitmed seltsid, esperantistide kongres ja teised saatnud. Telegrammi saatjate hulgas oli ka L. N. Tolstoi, kes järgmist kirjutas: „Ma rõemustan, et teie oma 25-aastase, rahwa kasuks tehtud töö head wilja näha saate. Soowin kõigest hingest, et „Posrednik“ takistamata edasi töötada wõiks.“

— Ausammas Gringmuthile. 25. aprillil oli Moskwa monarhistidel suur päew — „Moskowskija Wedomosti“ endise toimetaja Gringmuthi haua peal õnnistati ausammast. Ausammas — graniidist rist kiwisi alusel — on W. M. Wasnetsowi töö ja kannab pealkirja: „Õigeusklikud Wene inimesed, kogunege, ühinege, paluge.“ Õnnistamise juures oli Moskwa linnapea kindral Adrianow, tema abi Mobl, Dr. Dubrowin ja teised. Ühisuslasi oli ligi 300 ilmunud, teised pealtwaatajad oliwad na jama — uudishimulikud.

Smolenskist. Nende päewade sees juhtus kohaliku sõjawäekommisjoni ruumides tulekahju. Põles kapp, mis komisjoni asjaajaja Dlotowski käes oli. Järeluurimisel leiti kapist narisusid, mis bensiiniga üle oliwad walatud. Arwatawasti on tuli sellepärast süüdatud, et paberisi, mis nähtawasti korras ei olnud, ära häwitada. Süüdistatawad, sõjawäekommisjoni asjaajaja Dlotowski ja tema abiline Jegorow, on wangi wõetud.

Tulast. Nende päewade sees käis Jasnaja Poljanas keegi Japani õpetlane, ühe wanema Japani õpeasutuse lektor. Ta saatis Jasnaja Poljanas terwe päewa mööda ja ajas Leo Tolstoiga pikalt ristiusu üle juttu. Professor on ise ka kristlane. Peale muu awaldas ta, et wiimaste wäljakaewamiste ajal Jaapanis wana raamatukogu üles on leitud. Seal leiduwad palju raamatuid, mis sellest tunnistust annawad, et ristiusk juba IV. aastasajal pärast Kristust Japanis olemas on olnud. Praegu loetakse Japanis ligi 160 tuhat kristlast. Suurem osa nendest ei tarwita kangeid jooksid. Tolstoi kuulas elawa huwitusega professori juttu ja küsis sagedaste selle wõi teise asja üle seletust.

Warschawist. Sõjakohus mõistis töölise Pomdkalski surma.

— Petrokowi kahetklassilise Paola kooli lõpetajatele on Austria wõimude poolt õigus antud kõikidesse Austria kõrgematesse õpeasutustesse sisse astuda.

Wilnast. Wilnas ja Smorgonis on walsjem walwusekorb ära kaotatud. Kubernerile on õigus jäetud sunduslisi määrusi wälja anda.

Rostowist D. ä. Linnapealik on käskinud kohalikus wanausuliste ühisuses rewiderimist ette wõtta.

Päewauudised.

Walitsus.

Annetused. Tallinna raudteejaama depo lukusepale Jaluske, sealsamast wahile Einart ja Jõhwi jaama kätjale Weskile on hõbe-aurahad pealkirjaga „hoolsuse eest“ Stanislause paela külge annetatud.

Tähtaeg kroonu korterimaksu wastuwõtmiseks algas 26. aprillil ja kestab 8. maini.

Omawalitsus.

Linnawolikogu järjekorr. koosolek peetakse homme 28. apr. k. 6 p. l. raekojas ära.

Päewakorral on järgmised ettepanekud:

1) Linnaameti ettepanek Soo uul. ehitatawa kasarmu asjas.

2) Ühe neljaklassilise linna algkooli ehitamine.

8) Maamõedu osakonna ja selle ametnikkude palkade korraldamine.

4) Telefoni-ühenduse sisse seadmine Peterburi ja Tallinna wahel.

5) Nunne uul. laiendamine Gutmanni maja kohalt.

6) Linna koolinõukogu palwe kooliõpetajannale Helene Salemile arstimiseks ühekordset abi anda.

7) Wabatahtlise Tuletõrjujate seltsi palwe, temale abiraha lubada Keis. Wene Tulekaitseseltsi kongressile saadikute läkitamiseks.

8) Mitmetest uulitsatest majaomanikkude palwe weetorude sissesseadmise pärast.

9) Mõnede majaomanikkude palwe Telliskopli uulitsalt kanalisatsioni sissesseadmise pärast.

10) Jaoskonna terwishoiu-kuratori walimine.

Kool.

Rahwahariduse ministeeriumi ringkiri. Rahwahariduse ministeerium on õpperingkonna kuratoritelt ringkirja teel kaswatuse seisukorra üle kõikides kroonu ja eraõpeasutustes teateid nõudnud. Sellesama ministeeriumi juures on isearaline kommisjon asutatud, kellele ülesandeks on tehtud; alkoholismuse wastu wõitlemiseks kooliõpilaste seas abinõusid otsida.

Üliõpilaste loodusetcadlaste ring Tartu ülikooli füsika-matemaatika osakonna juures on, nagu „Nordl. Zeit.“ teatab, otsuseks teinud, õpeasutustele loodusteaduste (zooloogia, botanika, geologia jne.) õpeabinõude muretsemist oma peale wõtta. Selle sihiga on üliõpilased kommisjoni asutanud, kelle liikmed mitmesuguseid mikroskopilisi preparatisid, kollektsiaid jne. walmistawad.

Loomaarsti-instituudi ülewiimine. Nagu „Golos Moskwale“ Pihkwast telegrafeeritakse, olewat otsuseks tehtud, Tartu loomaarsti-instituut Pihkwasse ülewiia.

Pidud ja koosolekud.

„Walwajas“ laupäewa õhtul oli era ettewõttel muusika ja näitemängu õhtu.

Kõige esiteks oleks küll neiu Lully Saks'i sopraani nimetada, kes oma kaunis kena puhta häälega head mõjundit awaldas. Hr. Wollrathi tšello soolo teenis rahulolemist. Hr. Dobrowolski bariton ei suutnud küll oma ülesannet, kunstiliselt waadates, täita. Oli nõrk ja häälel wähe musikalsust. Neiu X. klaweri ettekande peale plaksutadi enam kui seda tarwis oleks olnud. Tuntud ilulugeja hr. Rabinowitsch deklameerib juba alatiselt na bis — enam wäsib ettekandja kui publikum oma kiiduawaldustega. Hr. R. oskab Krõlowi mõistulaulubest, mida koolisajal nii tuupimise teel pähe pidi koltima ja wahest ehk ära wäsitas, nii meeldiwat poolt ironialist elutõtt pitilliselt ette tuua. Wäike ühewaatuseline komöödia „Tiiger“ oli ettelandes rahuloldaw. Wähe osawõtjaid, kui meelitaw. —r.—

Muusika.

Juhime austatud lugejate tähelepanemist kontserti kuulutuse peale mis meie linna algkoolide kehwemate õpilaste heaks Keisri Herra sündimise päewal, 6. mail, õhtul kell 8. Börse saalis toime pannakse. Peale hea ja kõigiti asjakohase otstarbe on ka kontserti eeskawa, nagu meile kindlast hallikast teatatakse, matteriklalt kokku seatud ja pakub rohkesti huwitust. Juba minewast aastast saadik mäletame meie seda toredat puhast kokkukõla, mis mitmesajaline laste koor hra Kipperti juhatuse all kuuldawale tõi ja tõsist waimustust sünnitas. Peale laste koori wõtawad kontserdist osa: neiu Smidt (klaweri solo), laialt tuntud kunstilauljad pr. Ella Masing ja hr. De — meie parem wiiulikunstnik hra Kotkas, tubli keelpillide koor jm. Soowime kontserdile kõigeparemat korda minekut ja anname oma lugejatele nõu piletite muretsemisega rutata, — muidu wõib heast asjast kergesti ilma jääda. Tõttalem siis kõik 6. mail Börse saali oma kohust oma rahwa wastu täitma — algharidust jõudu mööda toetama. Piletite hinnad on 160 kop. — 50 kopikani, õpilastel aga 30 kop.

„Estonias“ oli pühapäewa õhtu sümfonia kontsert.

Wäiksematest muusikakoori ettekannetest oli kõige parem „Karjase lugu“, kus corno soolo ja ka muu iseäranis heas harmonies kenasti kaasa kiskus.

Wäiksemate ettekannete hulgas peaks ettewalt „Weiberdaja“ kohta tähendama; on ju niisuguseid kohtasid Beethoweni sonatedes ja teistes muusikatöödes, kuid töö ja töö ja harmonie ja harmonie wahel on wahe. Suurem ettekanne oli heliitöö „Paradiis ja Peri“ I. jagu.

Solistidena astusiwad ülesse neiud Saks ja Hellas ja herrad Blaubrik ja Hanson.

Imelik, kui harjunust näitlejast, oli neiu Hellase kartlik, peaaegu kuni minestuseni ärritatud ülesastumine. N. Hellase hääl on õige meeldiw, kuid nimetatud põhjus ehk ka wähene harjutus jättis ettekande kindlatesse häälraamidesse tõmbamata; n. Saks ei suutnud „Peri“ osas oma lauluga waimustust ja peenemat esteetilist tunnet sünnitada. Hr. Blaubriku hääl on kena ja kaasakiskuw, aga nõrk. hr. Hansoni bass oli kena. Koor oleks pidanud 200 laulja kohta tugewam olema.

Iseäranis hinge ja jõudu oli wõrreldes teenoril, bass jättis soowida.

Muidu oli kokkukõla õige kena, juhatus hea. Rahwast oli wähepoole. A. M.

Segasõnumed.

Oiendus. Eilases juhtkirjas on eksitaw trükiwiga juhtunud. On: „Sagadi hariduse selts“, kuid peab olema „Sangaste Hariduse selts“.

Ilmad. Huwitaw on ilmade teaduse büroo poolt antud teated et wiimastel päewadel Moskwa ümbruses ilmad palju soojemad on, kui Õhtu-Europas.

Moskwas on ilmad kõigest 1 kraad külmemad, kui Põhja-Afrikas.

Praegu igalpool Europas on ilmad külma wõitu ja sajab wihma. Põhja Prantsusemaal on isegi lund sadanud.

Ilmade büroo arwab, et niisugused mitte normalsed ilmad weel kauemat aega kestma jääwad.

do. **Streigimurdjate kauplemine.** Täna enne lõunat pidi keegi herra Peterburi wõõrastemajas 100 maalritöölist kuhugile tööle palkama. Ehk küll ajalehtede kuulutustest näha polnud kuhu need palgatawad töölised saawad saadetud, siiski wõib kindlasti arwata et neid Helsingisse streigimurdjateks kaubeldakse. Nende ridade kirjutaja seisis täna terwe tund aega wõõrastemaja juures ja wõib Tallinna maalrite auks ütelda, et selle aja sees ühtki ainust maalrit ennast streigimurdjaks ei käinud kauplemas, oli ainult üks inimene koha järel pärimas käinud, kuid see ei olnud mitte maalri tööline waid lahti jaanud poesell. Nagu kuulda, pidada päris kaubategija wast homme Tallinna tulema, kuid arwata on, et selle waewa nägemine asjata saab olema. Tallinna töölised on enam wähem arusaajad ja nendest streigimurdjaid teha on wäga küsitaw. Omalt poolt soowime Tallinna maalritöölistele jelleks jõudu et nemad igasugusele kiusatusele suudaks wastu panna ja wälja näidata, et nemad tööliste küsimusest õieti aru ja oma seltsimeeste nõudmistele Helsingisse mitte wastu ei lähe töötama.

Photoplastikon pakub käesolewal nädalal ilurikkaid waateid põhja Italia kuulsalt Riviera rannalt, mängupõrgu Monte Carlo ümbrusest ja Prantsuse Nizzast. Talwe kuudel woolab nendesse paikadesse põhja- ja keik Europast jõukas kobanlus kokku palmi-puiesteede alla ilutsema ja toredat, kallist wõõrastemaja elu elama, paljud ka Monte Carlosse raha ära mängima. Maastiku ja looduse ilu on neis kohtades suurepäraline, mida ka waadetest näha wõib. Iseäranis meelde jääwad waated San Remo linna ümbrusest, nimelt wäljawaade Via Montasi, Corso Imperatricest ja üheft maalrilikust kaldapildist mõjurikka päikese-effektiga. Mängupõrgu Monte Carlo on oma maastiku ehte, palmi-alleede, särawate lillepeenarte poolt ka nõidusw küll. Waated näitawad seal peaaegu weel lillepidu, kus sõitjate tõllad, hobused ehituseed ja platsid mitmewärwiliste lillidega ära ehitatud on. Looduse-ilu armastaja leiab pakutud waadetest huwitawat wõrdlust.

Tiiskuse wastu wõitlemise ühisuse nõukogu on neil päiwil Peterburis juhatust wälja töötanud, kudas ühisuse haruseltsisi pealinnast eemal, prowintsis asutada ja kudas neil töötada tuleb. Haruselts tuleb awatuks lugeda, kui kümme isikut teatud ringkonnas, mis nende tegewuse ringkonnaks jääb, nimetatud ühisusele tarwilise teadaandmise sissejaadawad. Neil haruseltsidel on ülesandeks abinõusi tiiskuse (tuberkuloše) wastu wälja töötada ja maksma panna. Niisugused abinõud on: Teadmiste laiale laotamine tiiskuse haiguse põhjuste üle ja abinõude üle tema laialilagunemise wastu wõitlemiseks, statistika teadete korjamine tiiskuse laialelagunemise üle, hindade jagamine tööde eest, mis ühisuse sihtisi edendawad, muuseumite awamine, wäljanäituste, awalikkude ettelugemiste toimepanemine jne. Haruseltsid on keskühisuse wastu täieste iseseiswad ja neil on endi ringkonnas piiramata tegewusewabadus. Ühisuse keskwalitsuse asupaik on Moskwas.

Punase risti peawalitsus on nimetatud ühisusele 1000 rbl. annetud.

Õnnetused ja kuritööd

h. **Wargused.** 26. apr. wõeti keegi jalgratta waras kinni, kui ta ühte jalgratast, mida ta kellegilt linnaelanikult ära näppanud, iga hinna eest ära müüa püüdis. — Öösel wastu 25. aprilli katsus üks waras Kadrinalli Liiwa uulitsal nr. 28 majasse laewastiku arsti K. korterisse tungida, kuna ta ühe akwarundu katki tegi. Waras peleses ära. — Öösel wastu 26. aprilli tegiwad wargad Papi uul. nr. 5 majas ühe korteri ukse järelwõtmega lahti, warastasiwad sealt mitmesuguseid asju ja 6 rbl. raha ära. — Mõne päewa eest warastati wäikesel Tartumaanteel nr. 28 maja põõningult nahkne reisikohwer 35 rbl. wäärtuses ära. Politseil läks korda warast üles leida.

v. **Röötwimine.** 17. apr kui õllepruul Fedor Semjonow koju poole läks, tungisiwad 2 tundmata isikut tema kallale ja röõwisiwad tema rahapunga ühes 28 rublaga ära.

v. **Surnukeha.** 28. apr. leiti tsementwabriku „Asserina“ kiwimurrus talumehe Johannes Liina surnukeha peahaawaga üles. Uurimisel ilmus, et kakeluses talumees Aleksander Oll Liinale kiwiga pähe wiskanud. Oll wõeti wahi alla.

Riigiwolikogu.

Koosolek 26. aprillil.

Esimees Gutshkow räägib koosolekut awades: „Meile sõbralik Suur Britania rahwas kaotas ühe oma parema mehe, — kuningas Eduard VII. ei ole enam.

Inglismaa ei leiua mitte üksinda oma suurt walitsejat. Tema leina jagab Wenemaa, kes hingama läinud kuningas inimese kaotas, kes kahe suurriigi lähendamiseks palju ära tegi, kedas minewikus suur lõhe eraldas, kuid praegust palju ühendab.

Panen ette kuningas Eduardi mälestust püstitõusmisega austada.“

(Kõik riigiwolikogu liikmed tõusewad üles, sotsial-demokradid on saalist wälja läinud).

„Ja palun mind wolitada Inglise saadiku kaudu kuningale riigiwolikogu poolt kõige soojemaid kaastundmuse awaldusi tuua.“

Hääled: „Palume, palume.“

„Ja ühes sellega palun mind wolitada riigiwolikogu poolt alamkojale kaastundmuse awalduse telegrammi saata.“

Hääled: „Palume, palume.“

Purischkewitsch koha pealt: „Ma olen alamkojale telegrammi saatmise wastu.“

Esimees: „Sõna on wälimiste asjade ministril.“

Wälimiste asjade minister:

„Riigiwolikogu esimehe poolt öeldud sõnad awaldawad ka walitsuse tundmusi.

Neid tundmusi olen ma juba Kõigekõrgema käsul Suurbritania walitsusele awaldanud, kuid ma loen oma kohuseks ka sellekohastele duuma kaastundmuse awaldustele kaasa tunda.

Ma olen kindel, et ma ei eksi, kui ütlen, et Inglise kuningliku perekonna ja rahwa kaotus wenelaste keskel iseäralist osawõtmist äratab, sest meie wenelased nägime kadunud kuningas kõige paremat Wenemaa sõpra.“

Hääled keskel: „brawo.“

Purischkewitsch palub sõna.

Juhataja teatab, et mitte päewakorral olewate küsimuste kohta sõnawõtmine keelatud on.

Kiiduawaldused.

Purischkewitsch koha pealt: „Siis wõtke teine küsimus hääletamise alla.“

Esimees: „Palun niisuguses toonis mitte kõnelda, wastasel korral heidan ma teid koosolekust wälja.“

Purischkewitsch: „Mind heidab riigiwolikogu wälja, aga mitte teie.“

Esimees pöörab riigiwolikogu poole, tähendades, et Purischkewitsch enesele niisuguseid sõnu lubab, mis oma mõtte poolest niisugusele tähtsale momendile risti wastu käiwad ja paneb ette teda sellepärast kolmeks koosolekuks wälja heita.

Purischkewitsch teatab isiklises seletuses, et parempoolsed läbi wälimiste asjade ministri Inglise kuningale kaastundmuse telegrammi saata, täitsa nõus on, kuid sellega sugugi nõus olla ei saa, et ühe parlamendi poolt teisele ilma hääletamata telegramm saadetakse mis riigiwolikogu õiguste laiendamist tähendab.

Esimees teatab, et ta Purischkewitsch mitte sellepärast wäljaheita ei palunud, kui jee ette pannud ettepanekut hääletamise alla wõtte, waid tema lubamata ütelduste pärast.

Hääletamisel heidetakse Purischkewitsch enamusega parempoolsete ja mõne rahwuslase hääle wastu olekul kolmeks koosolekuks wälja.

Tööliste küsimuse kommisjoni aruandja parun Krüdner-Struwe annab äriteenijate normal puhkeaja seaduseprojekti asjas aru, mis tööpäewa 12 tunniliseks määrab, kust kahe tunni pikkune lõuna wahe-aeg maha tuleb wõtta. Seda alammäära wõiks seltskondlised omawalitsused kohalisi olusid silmas pidades kuni 9 tunnini alandada, kuid mitte alla selle.

Kommisjon arwas heaks seda seadust ka uulitsatel ja awalikkudel platsidel kaupejate peale laiendada. Pühapäewadel kauplemine ei kesta üle wiie tunni. Seaduseprojekti läbiwiimine antakse kohaliste omawalitsuste peale.

Kaubanduse minister tähendab, et tööliste kommisjon seaduseprojekti põhjalise ümbertöötamise alla on wõtnud, mis tema poolt siiski wastu olekut ei leia, kuid mõnede linna asjade kommisjoni otsusega ei wõi ta siiski nõus olla.

Lõpuks tähendas minister selle peale, et käesolew seaduseprojekt töötingimiste parandamist tähendab.

Keskkoht ja parempoolsed awaldawad kiitust.

Parun Tiesenhausen räägib töö ja kapitali wahekorra wahele segamise üle ja tähendab selle peale, et käesolewa seaduse projekt üles andeks kapitali esitajate, palgatawa jõu ja tarwitajate leppimine on.

Kõneleja soowitab seaduse projekti wastu wõtta ja punktide wiisi lugemisele üle minna.

Kõnelejate üleskirjutamine lõpetatakse ära. 28. kõnelejat on sõna wõtnud.

S.-r. Predkaln leiab, et käes olew seaduseprojekt kuni 15. now. 1906. a. maksnud äriteenijate seaduse projektist mitmeti weel halwem on.

Kõneleja nõuab kaheksatunnilist tööpäewa ja soowitab kohalise rahwa otsustada jätta, missugust nädalapäewa pühapäewaks arwata tuleb.

Kõneleja leiab weel, et seaduseprojektis selle täitmise kontrolli ära nõhtud ei ole.

Lõpuks tähendab ta, et kaupluses teenijatele ei anta õigusid, waid nendelt wõetakse õigused.

Petrow III kaupluseteenijate koosoleku otsuste, igapäewaliste surwete, mis 15. now. 1906 aasta seadusega ligiduses seisawad, toetades ja eelnõu kõlbmatust näidates, peatab weel õigusliise korra juures ja lõpuks wõtab eelnõu punktid üksikutes detailides arwustuse alla.

Krahw Bobrinski I. peab terwet seaduseprojekti wastuwõtmataks, paneb ette uut seaduseprojekti wälja töötada, mille aluseks isiku töö äramääramine, aga mitte kauplemise wabaduse kitsendamine oleks. Gaidarow näitab, et Wenemaal ligi 20 miljoni muhamedlast elab, mispärast kõik rahwused ühe-õiguslised olgu ega tohi muhamedlastelt nõuda, et nad ristiusu pühi pealtwad, waid peab neile õigus jäetama islami nõudmiste järele pühi pidada (käteplaksutamine pahemal pool)

Shishepkin tõendab, et selle seaduseprojekti läbiwaatamisega duuma weel sugugi tööliste küsimust ära ei otsusta. Koguni selle wastu: duuma püüab tööliste kohta käiwat seaduseandmist takistada, nõnda on mõlemad kommisjonid walitsuse projekti rikkuda püüdnud. Kõneleja näitab, et riikliste huwide seisukohalt tarwilik on 8-tunnilist tööpäewa sisse seada, mis mingisugust majanduslist raskust ei sünnita. Shtshepkin leiab siiski wõimaliku olewat seaduseprojekti paragraf de kaupa arutamise juurde üle minna, sest see annab wõimaluse seletada, mis selles asjas tarwilik on. (Käteplaksutamine pahemal pool).

Telegrammid.

(Peterburi telegrafi agentuurilt.)

27. aprillil.

Peterburist. Riigiwolikogu liikmed Homjakow, Miljukow, Gutshkow ja teised, kes minewal aastal Inglismaal käisiwad, saatsiwad Inglis kuningannale kuninga surma üle kahjutundmuse telegrammi.

Parisist. Walimiste tagajärjed on nüüd gruppede järele selgunud.

Walitud on 591 saadikut üleüldise arwu 597 seast.

Walitud on 248 radikaali ja raadikalsotsia-

Uued raamatud:

1. **Maailma rahwad** I. Tr. K. Lampert. Eestistanud J. W. Weski. Piltidega. Hind 1 rubla.
2. **Nowellid Põhjamaa kirjandusest.** Walinud ja eestistanud A. Wõõlmann. Hind 60 kop.
3. **Taganemine.** Kirjeldused Wene-Jaapani sõjast S. Eresowi järele T. Hint. Hind 80 kop.
4. **Imeasjad hingeilmas.** E. Flammarioni järele J. Järw. Hind 30 kop.

Saada igast raamatukauplusest. Pealadu „Teaduse“ kirjastuses, Tallinnas. Ladu nimekiri hinnata.

Kroonitud wang.

„Teaduse“ kirjastus Tallinnas. Hind 50 kop.

Sisu: Walitsewa suguwõsa lahkuminekud. Paleed. Wangikojad. Kõikumine waimudega [illegible] üle Haaremis. „Inglite“ wabrikeerimine paleeš. Armastuse kool. Ühe aasta wõõ nõme. Kudas Holiz [illegible] läbi [illegible]. Abdul Hamidi päew 40,000 [illegible]. Wangikoda wabaduses. „Must kabinet“ ja tsensur. Põrgulik plaan. Werewalm. Suured ja wäikesed meelebrawõtjad. Abdul Hamidi rahaasjanduse süsteem. Esimene polark. Abdul-Hamid ja wiimne poliitika. Sõjawägi ja laewastik. Külalised elawad [illegible] ja näitawad [illegible]. Noor-Türgi wabariik. Enne ja nüüd. Saada igast raamatukauplusest. 425 2

listi, 74 ühendatud sotsialisti, 29 iseseiswat sotsialisti, 93 pahempoolset wabariiklast, 59 progressisti, 71 reaktsionääri ja 17 natsionalisti. Radikalid ja radikal-sotsialistid kaotasiwad 21 kohta, reaktsionäärid 9; wõitsiwad: ühendatud sotsialistid 19 kohta ja pahempoolsed wabariiklased — 9 kohta.

Berlinist. Riigipäewa koosolekul pidas president kõne, mis kuningas Eduardi mälestusele pühendatud oli. Kõnet kuulati püsti olles.

Londonist. Siia jõudis Norramaa keiserinna saatkond, keda wiktalis mastuwõtmas kuninganna Aleksandrowa ja Inglis kuninga saatkond oli. Troonipärija kuningaks kuulutamise tseremoni oli suurepäraline. Uulitsate peal alamad sõjawäed ja tuhanded inimeste salgad. Katused ja balkonite aknad oliwad waatajaid täis. Kuningas ja kuninganna oliwad nägemata rahwa seas kõige selle tseremoni pealtwaatajateks.

Sõnade juures, kus kuninga surmast kõneldi, wõttis rahwas mütsid peast, kuna laulu „Jumal kaitse kuningat“ orkestri saatel elawa waimustusega lauldi. Trooni peale astumise põhjusel on üle riigi kõik koolid ja õpeasutused kinni. Wäiksetes asjades on süüdlased süüst ja trahwist wabastatud.

Parlamendi esimees ja parlament on kuningale truudust wandunud.

Koosolekul oliwad kõik saadikud leina riides.

Wienist. Hertsog Franz-Ferdinand sõidab käesolewal nädalal kuninga asemikuna Londoni kuninga matusele.

Londonist. Ametlikult antakse teada, et kuninga Eduardi matmine 7. mail saab olema. Uus kuningas Georg on ametisse astunud. Kuninganna wõtab omale Mary nimeks.

Berlinist. Keiser Wilhem saab kuninga Eduardi matustest osa wõtma.

Madridist. Walimised palatisse on 82 prowintsis ära peetud. Walitud on 99 liberali, 35 konserwatorit, 35 wabariiklast, 1 sotsialist ja 6 kuninga partelast.

Ottawast. On selgeks tehtud, et plahwatuse läbi, mis Hulli dünamiidi töökojas oli, 9 töölist surma ja 40 haawata saanud.

Kopenhagenist. Taani kuningas sõidab täna Nizzast Londonisse ja kuninga perekond Kopenhaagenisse tagasi.

Moskwast. Põhja raudteede kaubajaamas on rekist, mis Jekaterinburist tulnud, umbes 35 aastase mehe surnukeha leitud. Surnukehal oli tõis kaelas.

Wladiwostokist. Kohalikus wangimajas on maaalune tee üleslestud, kasjuures üks wang wanema ülewaataja maha on lasknud. Wangimaja ülema abiline on laskjat rewolwriga haawanud.

Tiflisist. Baknist telegrafeeritakse, et tulekahju „Sahraie“ naftatööstuses üle 200 tuhande rubla kahju on teinud.

Parisist. Lõpulikult walimiste tagajärge arutades konstateerib ajakirjandus, et parlamendis poliitikaliste jõudude muudatust ei ole sündinud, parlamendi kokkuseade tõi küll suure muudatuse, kuid maa jäi truuiks wabariigi korrale ja awaldas tingimata tarwiliseks walimise süsteemi reformi.

Salonikist. Sõjawäeliseri Mahmut-Schefkeri arwamise järele ei ole seiinkord sugugi nii tõsine, kui seda ajalehed seletawad. Siinna saadetud 40,000 sõjawäesi olewat küllalt, et Albania liikumist maha suruda, kui aga sellest ei saa, siis läkitatawat terwe korpus. Kuulujutud Turgut-paša äratutumise üle on waled.

Pekingist. Ülekjama kuu esimesel päewal kokku kutsutawa pealinna nõupidamise palati. Tsitengion on wälja kuulutanud. Nõupidamise palat jääb tulewase parlamendi aluseks olema ja tal on 90 liiget, kes enamalt jaolt keisri koja sugukonnast, aristokratia ja ametnikkude esitajateks on.

Peterburist. Täna on esimene riigiwolikogu Soomemaa küsimuse kommisjoni istumine.

Wladimirist. Kubermangu wangimaja wangid alustasiwad oma (wangimaja) maa peal põllutööd.

Peterburist. Tänawu ühendatakse telegrafiaa Kaspia taguse Petrowski sadama.

Odessast. Rumeenia walitsus on nõus wäljanäitusest osawõtma. Wäljanäitusel saab olema kalakaswatuse ja kalapüüdmise abinõud.

Kasanist. Wanausulise Schamowi kulul üleskhitatud haigemaja on awatud. Haigemaja ehitamine ja korrasseadmine läinud 500,000 rubla maksma.

Wastutaw toimetaja ja wäljaandja M. Karja.

Tallinna Karskuseselts „Walwaja“,

Tõnismäel, Wäike Pärnu m. nr. 51.

30. aprillil 1910.

Esimese Mai wastuwõtmise pidu

1. Muusika hr. Krtise juh. 2. Soul „Walwaja“ segakoor. 3. Muusika, ... kwartett, herrad Orlow, Sagris j. t. 4. Duett, herra Prits ja neiu Kr. 5. Klaweri soolo herra Kiljanow. 6. Näitemäng: „Jlemeelsus“ Roderich Benediri 1-waat. lõbumäng. — Walwaja näiteseltskond hr. H. Anto j. juhatusel. 7. Kino. 1 Juttuleb. II. Kewadelaul „Walwaja“ segakoort poolt III. Naljatö e suure naeruga, lomawab ette *.* ja *.* IV Tulemäed, purstkewad igasuguste sädemetega, kuld ja hõbe tuulitikstega, tonbertajab. hina ratted, tonnab, päikesed jne. jne., suur pauk... 8. Tants (aalis). Mängib muusikakoor herra Krtise juh.

Hakatus kell 9 õhtul.

Peasetähed: saali ja aeda: I. pl. 50, II. 35, III. 25. kop., tantsule 30 ja 20 kop.

Wiletse eelmüük awatud seltsi ruumides. Platsid kõik nummerdatud. Wisu on mõnus! 2318 **Toimekond.**

T. K. S. „Walwaja“

Tõnismäel nr. 31. 2. Mail 1910, kell 1 lõunal

Näitemüük

Eeskawa:

Illusioonid j. a. ja aias. Mõisaat, änne tätt kohja kontor, J. pani kõit, taralell, lapse waarud, õnne loosid, kaal, mustlaste laager, balagantsirkus jne. jne.

Näitemüügi ajal wahelduse's näitelawal muusika, „Walwaja“ segakoori laulud, na'iaettekanded, elawad pildid jne. jne., sealjuures ilma mingisuguse aiamaksuta kuulda ja näha. Kell 9 õht. on lõpulik näitemüügi asjade wäljaandmine ja kell 10 algab tants.

Peasetähed: näitemüügile 20 kop. lapsed 10 kop.

Tantsule: meesterahwad 30 kop., naisterahwad 20 kop.

Neile kes näitemüügi's wiis, ehk ühe suurema wäärtuslise asja on annetanud saab seltsi tänutäheks märgikese ja sellele näitemüügi'e wrtil lab täit. 2312

Eestimaa Põllutöö Seltsi poolt toimepandaw

põllutöö wäljanäitus

Tallinnas 27.—25. juunikuu-päewani 1910.

Põllutöö wäljanäituse eeskawa:

1. Loomade waatus (hobused, sarwloomad, lambad, seab, linnud, koerad).
2. Masinad ja riistad põllutöö- ja selle kõrwal-tööstuse tarwis.
3. Põllutöö-wiljaseemned.
4. Maapidamise tööstusesaadused ja kõrwaltööstus.
5. Põllu majanduslised ehitused.
6. Kunstlised wäetuseained.
7. Jõu toiduained.
8. Mesilaste pidamise saadused ja riistad.

Seisuraha on hobuste pealt 1 rbl. ja sarwlooma pealt 50 kop. maksta.

Teatusi põllutöö wäljanäituse jaoks wõtab kuni 1. juunini Eestimaa Põllutöö-Seltsi sekretär, hr. E. von Bodisco (Tallinnas, Rüütlikogu majas) wastu.

Eeskawad ja teatuselehed saadetakse soowi peale maksuta kätte. Wäljanäituse komitee on kõikidele wallawalitsustele eeskawad kätte saatnud ja wallawalitsusi palunud osawõtjatele seletusi anda. **Wäljanäituse komitee.**

Et paljudes kohtades

meja peakraani wõtme aukude peal kaaned puudumad, on juhtumisi olnud, kus lapsed jalgadega lahtiste aukudesse sattunud ja seejuures wigastusi saanud on. Kraanid ja nende pead on weetarwitajate omandus ja selle pärast peawad nemad need korras pidama, et uulitsatel käijaid õnnetuste eest hoida. Tarwilisi parandusi, kui nad uulitsa piirkonnas käiwad wõtab linna weewärgi walitsus iseäralise maksu eest oma peale. Peakraani wõtme augu kaane uuendamist toimetatakse 50 kopikalise maksu eest. Sellekohaseid tellimisi wõetakse gaasi-waeritu kontoris ainult suusõnal wastu, misjuures tähendatud maks ette ära tasuda tuleb.

Ka juhin weetarwitajate tähelepanemist selle peale, et suwisel uulitsate kastmise juures linna weewärgi põhjusseaduse § 16 p. 2 järele kõwasti keelatud on weeti raisata.

Uulitsa kastmist tuleb nii toimetada, et kastja järgest kastmise toru otsa käes peab, sedaga mitte uulitsa äärde kraawikeste ei pane, et linna weti joosta lasta ja sealt lappikeste, labida ehk mõne muu sarnase riistaga weeti uulitsale loopida.

Sellest eeskirjast üleastujaid wõetakse nimetatud § p. 5 põhjal wastutusele. 6023

Linna gaasi ja weewärgi komissioni esimees: **P. Kalla.**

Seltsidele!

Põhjuskirjasid, aruandeid, plankettisid, kirjapäid, ümbrikusi,

pidukuulutusi,

määrilehtesi, eeskawasi, piletisi.

walmistab maitserikkalt, kiirelt ja paraja hinnaga

M. Matje trükikoda

Tallinnas, Mäadriwahe uul. nr. 17.

„Balti“

aiawilja seemnete kauplus

soowitab kaupmeestele ja kõigile seemnetarwitajatele head ja ilusaid; **aiawilja, lille, heina, loomatoidu seemneid** ja

seemne sibulaid

Kaupmeestele kõrged protsendid.

Lugupidamisega **J. Wenter.**

Tallinnas Uuel turul nr. 26.

Telefon 539.

„Estonia“.

Reedel 30 aprillil 1910 a.

Mai wastuwõtmine

Orkestri kontsert aias.

Aed on illuminatsiooniga kaunistatud.

Lõpuks tants saalis.

Hakatus kell 9 õhtul.

Sissemineк aeda 20 kop. Tantsule meester. 50 kop., naister. 30 k.

Laupäewal, 1. mail

Perekonna-õhtu.

Hakatus kell 9 õht.

Sissemineк seltsiliikmetele hinnata. Wõerastele meester. 1 rbl., naister. 35 kop.

Pühapäewal 2. mail

Aia-kontsert.

Aed on illumtsatsiooniga kaunistatud. Hakatus kell 9 õht. 6062

Sissemineк aeda 20 kop.

27. aprillil ja 4. mail. 6. mail 1910. a.

Börse saalis

Suurepäraline kontsert

Tallinna ... koolide ... ja laste abiandmise seltsi kasuks.

Programm on ... ja 19 nummert ... Piletite eelmüük koolipäewal ... seltsi laeus, Nunne uul. nr. 8.

Tal. metallitööliste ühisuse

likwideerimise komisjon annab teada, et on oma tegewuse lõpetanud, ja raha järamistele kohtadesse üle annud: 750 rbl. linnaomawalitsusele, ainult tulewaie metallitööliste ühisuse heaks. Tallinna Wast.-Kredit-Ühisuse jooksw. arwet. 800 rbl. Tall. Kaubatarw.-Ühis. „Tera“ raamatukogu heaks 300 rbl, M. rri „Kapitali kirjastamise“ abiinnaks, otse edasi annud 100 rbl. Rahwahariduse seltsi õhtukursuste heaks. 50 rbl endise majapidaja Kerstensonile. 27 rbl. 4 kop. end. kasahoidja Nurksele. 2295

Likwideerimise komisjon.

Ammaemand J. Kalle

S. Tartu maant. nr. 35, krt. 9, Seegi wastas. Abitarwitajatele asjatundlik abiandmine. Linna waeste rääkim. t. homm. k. 8—9. Oienduseks: Olin 6 aastat maakihelkonnas ametis

Hambaarst

Minikes,

Suurel Tartu maanteel nr. 43-a, kreispolitseiwalitsuse majas. Kõnetunnid kella 9-1 ja 4—8. Hammaste plombeerimine, ... wäljatõmbamine. Kunsthambad ja suuhaigused. Hinnad odawad ja töölistele alandatud hinnad. 2271

M. Rabinowitshi

hambakliinik

ja kunstliste hammaste laboratoorium. Wiru uul. nr. 16.

Hind taksi järele. Kunstlikud hambad 1 rbl peale. Walutа wäljatõmbamine.

Elan nüüd

Suurel Tartu maant. Langebergi majas nr. 4. Wõtan kõiksugu haigeid, iseäranis naha- ja suguosa-haigeid (siffilis) wastu kella 9—11 e. l. kell. 3—5 ja 7—9 p. lõunat

Dr. J. Israelson

Wõtan haigeid wastu,

iseäranis silma, naha, suguosa ja sisemisi haigusid.

Kõnetunnid kella 10—11 e. l. ja 5—6 p. l. Harju uul. nr. 54.

169 **Dr. med. O. Pallop.**

Wõtan naha- ja suguhaigeid wastu. Kõnetunnid igapäew kella 9—11 e. l., 4—5 p. l. ja 8-1/2 9 õhtul, wälja arwatud pühapäewad ja laupäewaõhtud. Harju uul. nr. 46, Smirnowi majas, sissekäik Rüütli uulitsalt.

Dr. K. Lüüs.

M. J. Kõrts,

Liiwalaia uul. nr. 9, krt. 2.

walwekirjasid

ja kõiksugu kirjatöösid kohalikkude keelte peal: nii kui ostu ja müümakontrahtisid, kortalbad pärandust ja abieluslahutamise-asjusse. annab nõu ja juhatusi kõigis kohtuasjus. Toimetab linna majade ja talukohtade müümist. Töö on asjatundlik ja korralik, hinnad odawad

Suwine

muusikaõpetus

wiulimäng, klaweri- ja harmoniumimäng, laulmine ja muusikateoria

algab 1. mail

ja kestab 20. augustini. Ülesandmisi wõtab wastu **J. Holkes,**

Pikal uul. nr. 36, muusikaseltsi ruumides igapäew kella 7—8 õhtul.

1. maist peale annab **M. Rabinowitsh** õhtutel

ilulugemises ja rõhuga wäljalugemises

õpetust.

Kirjamisi saab teada igapäew kella 1—6. Wiru uul. nr. 16, krt. 3. 2066

Minu

klaweritunnid

kestawad 1. maist algades, suwel ühesti. 2307

O. Hermann

Wanal turul (Scheeli parga kõrwal) nr. 4, krt 3

Annan tundisid

gümn. I—V kl. õppeaineteis. Soowid ära anda selle lehe tal. sõna „tunnid“ all. 2301

Saksakeele tundisid

antakse lastele odawa maksu eest wäljamaa kõige uuema methode järele. Ühe aastaga wõib Saksakeele hea õppimisega ära õppida. Ules andmisi wõetakse wastu Uuel uul nr. 30, krt. 1, kella 11—12 e. l. ning 7—8 õhtul.

Oksjon

reedel, 30. aprillil 1910. a. kell 12 lõuna

Laenukassas, Sauna u. nr. 4.

Keskealine neister

soowib

paskija koha ... ... 4. ... 15 ... 6063 ... M. F. M...

Wiljandi K. S. „Wabadus“

tarwitab

ökonomi.

Tingimised head. Lähemalt suusõnal ehk kirjatikult. Suusõnalisi teateid saab „Sakala“ toim. 2277

Õmblejat

tarwis kes Wenekeelt tõneleb. Puschkini u. nr. 2, krt. 24. 9063

Otsin osanikkusid

9—10 tuhande rublaga, wäga tulusale ärile jaoks. Tegewosawõtmine soowita w. Kapitali wastu antakse obligatsion. 10% kasu kindlustatse. Lähemaid teatid kirjatikult Tallinna Wiehmanni uul. 27 k. 7.

Odawalt müüa

Riidekapid lahti wõetawad ja linnised, puhwetid, komutid, tõõma laud, lihtsad lauad, toolid tiiwanid, kasteti, puu ja raud woodid, ja palju muud pruugitud kraami Uue kalamaja uul. nr 11 Pruugitud mööblite kauplus. 01 3

Naisterahwa kirjutus-

laud

ja kramaturiul on

müüa

Hirju u. Gobsi maja nr. 34 k. 6

Pood

ära anda, W. Karja uul. nr. 10 Lähem. ... nr. 12. 9083

Wäike pood

on ära anda Sõja uul. nr. 4 käidawa teeba peal. 8023

Gummirehwid

ja

rattabandashid

soowitab

Joh. M. Kruus

Suure Karja uul nr. 6 2083

Kaptenit ehk tüürimeest,

kellel 5—10 tuhat rubla raha on, soowitakse tulutoowa auruaewandusse

kaaslaseks.

Laewad ja äri on alla hinna saadawad. Kapitali peale antakse obligatsioni 10% kindlustusega. Ka ... ... ja ... Kirjatikult Tallinnas „W...“ talitus. O. P.

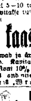

K. Kopijowski,

Tallinnas, Kopli uul. nr. 2.

Marmori, Rootsi- ja meiemaa graniti, hauaristisid, mitmet seltsi head ja odawad.

Kõik

kes edaspidi tahawad kunstlõmuisid osta, lugegu enne, et ennast kahjust hoida, tegeliku põllumehe, wõitjawalitseja J. Brandi ... „Põllurammu õpetus“ I. k. Maksab ainult 20 kop. Saada ... Suurel ... Kloommu Tallinnas.

Saue wallamajas,

wolikogu eel on 11 mail 1910 a kell 1 p. l. Jõgimõ 2 klassilise ministeriumi kooli jaoks

koolijuhataja ja kooliõpetaja

walimine. Kandidatisi palutakse selle aja 8 wolikogu ette ilmuda.

Wallawanem Reinthaw.

Kirjutaja Premet.

366 desj. 35 rbl. desjat. 290 „ 30 „

põletisemu ja osalt ehitusmetsaga on kohe müüa Staraja-Russa jaama lähedal. Nowgorodi kubermang, 3½ ja 12 wersta Poldi jaama juurest Moskwa-Windawi Rob. raudteed mööda, metsa heinamaa ja wana põld, ehitusi ei ole. Maa on müüjariskas ...; kallane ...; Raha ... 12 desjatini ... ... peal 11.000 rbl jääb osta maksta. Wõib põlluwanga ... Lähemalt ... ... Rjazanow ... 4 ... 4. K. S. ... Kirjad Wene ehk Saksa keeles. ... 3384

1. f. wiltaseid lõimi ja lõnga Inglis 1.10 kop. ... Gobelin 1.40 kop. ... Proowid hinnata.

Ed Böckleri.

Pikal uul. nr. 37. 2326

Uudis! Uudis!

Suures wõlkawaliku oleme

suweküбaraid

saanud pesene ja garneerime ka wana ümber. Harju uul. nr. 35. „Kuld-lõwi“ wõerastemaja wastas 2.85 ... Gebr ...

Hobuse-waraste

wastu kõige parematis kaitsevahendis on elektrikell. Panen elektrikellasid 5 rubla eest üksi, ... kuni 50 wersta peale Tallinna ümbruskonda wälja, oma kulu peal. Kui ühes külas 5—6 kella panna on, siis weel odawam. Adress: Narwe trükikoda, Müürimahe uul. J. Loorberg ehk Telefoni kaudu mis maaga ühendusel nr. 545.

Ehituse materjali,

nii kui:

katusepappi, 2323
katusepleki,
lakktõrwa,
seinapappi,
naelu,
lukkasid,
hingesid,
kruwisid,
pliitasid,
akna klaasi,
ahjuehituse materjali j. t. m.

soowitab kõige odawamalt

Joh.-s M. Kruus.

Suurel Karja uul. nr. 6.

Kuld

laulatuse-sõrmuseid, kuld ja hõbe meeste ja naisterahwa uurisid, ketisid, kuld medaljonisid, kaela ristisid, kuld- ja hõbebroskisid, ... mantschettnöpisid, kõrwarõngad, peale selle weel hõbe thee- ja söömalusikaid, paberossikarbisid, theeklaasisid, naisterahwa portmonesid ja kõiksugu hõbeasju müüb wäljamüügi hinnaga

001 **M. Reismann'i**

uurikauplus

Nigulisti uul. nr. 6 ... wastas

Laulupidule tulijatele tähelepanemiseks!

Ilusad pildid

ja

suurendused walmistatakse Teile ruttu

päewapiltnik

A. Winnal'i

juur 2.

Tallinnas Nigulisti uul. nr. 14.

... 12 ... pilt — 3 rbl., ... — 6 rbl.

Prowis. **Hans Saati**

Wenituse pulber

on hea rohi ... juures, kui rinde ... ... hauab ja walutab, ... tada ja ... Korraldab seedimist ja annab söögi isu. Hind 1 r. purk.

Prowis. **Hans Saati**

Kihisewat Bromi

tarwitakse närwihaiguste, peawalu, unetuse, ehmatuse ja rahutuse juures. Hind 1 rubla purk.

Prowis. **Hans Saati**

Emseri terwisesool

parandab kõha, kopsu- ja rinnahaigusi ja kui ... ära, ehk kurk ... Hind 75 k. purk.

Eelnimetatud rohud on ainult siis õiged, kui igal klaasil „rilgikus“, wabrikum. „Saeu“ ja allkiri „Prow. Hans Saat“ peal on, mida ostjad hästi tähele panku. Saada apteekides ja rohukauplustes.

Pangamaja

Hoepener & Ko.

Tallinnas, Harju uulitsal nr. 33 (uues majas).

Ostab ja müüb iga seltsi wäärtpaberisi.

Maksab kupongid ja wäljaloositud paberid wälja.

Wõtab wäärtpaberid hoidmiseks wastu.

Laenab wäärtpaberite wastu raha.

Wõtab raha sissepanekuid wastu, jookswal arwel ja aasta peale.

Tähtjas kaupmeestele!

Ainuke kauplus Tallinnas,

kus kõik maaliisemates kauplustes tarwitatawad kaubad ... on

W. I. Gorbatshewi äri,

Promenadi ääres, wastu Uut turu nr. 15,

alati rikkalt tagawara

kõiksugu kolonial-, tubaka-, naha-, riide- ja pudukaupasid.

Ainult wärske kaup ja wõimalikult odawad hinnad

Meesterahwa ja naisterahwa willased, puuwillased ja linased riidekaubad.

Kangalõimed,

willased, linased ja Soome puuwillased.

Palun adressi õieti tähele panna, ega teiste sellenimelistega mitte ära wahetada.

W. J. Gorbatshew,

Promenadi u. nr. 15, wastu Uut turu.

E. Zehder — Riias,

Kaarli uul. nr. 11,

põllutöömasinate ja riistade ladu

soowitab **Richard Garret ja Sons** wabrikus Leistonis (Inglismaal) tehtud **lokomobilisid** ja **rehepeksumasinaid** uuema ehituse

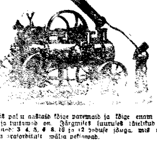

järele, mis palju aastaid kõige paremaid ja kõige enam wälja lootatud ja tuttawad on. Järgmises suuruses täielikud rehepeksumasinad: 3, 4, 5, 6, 8, 10 ja 12 hobuse jõuga, mis täiesti puhtaks ja araforditult wälja peksawad.

Isesõitjaid lokomobilisid, kerge käiguga ja suure ... ...

Göpli-rehepeksumasinad uuema ehituse järele.

Kirjade adress: Ed. Zehder — Riias.

58

Suures wäljawalikus

wärskeid ja wastupidawaid

jalgrataste gummisid,

odawalt ja ... soowitab kõige odawamalt rataste ja ... kauplus ja töökoda.

Adress: **„Automobil“ Suurel Tartu maanteel nr. 1.**

Kompanija Singeri

õmbluse masinaid

müüdakse

ainult Kompanii oma magasinides.

Järelmaks		Käsimasinad
1 rublast		25 rublast
pealehakates.	Magasini silt.	pealehakates.
Hoidke järeletehiste eest.		Magasinid kõigis Wenemaa linnades.

Trükitud M. Matje trükikojas, Tallinnas.